

SZAKDOLGOZAT

**Pöttendi-Putnoki Rita
Tanító**

**Kaposvár
2023**

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Tanító Szak

Utánpótlás programok bemutatása a magyar kosárlabda sportban

Belső konzulens: Kiss Zoltán
főiskolai tanár

Készítette: **Pöttendi-Putnoki Rita**
QDITMI
levelező

Intézet/Tanszék: Neveléstudományi Intézet
Szakdidaktikai Tanszék

Kaposvár
2023

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	5
1.1. Témaválasztás	5
1.2. Célkitűzés megfogalmazása	5
1.3. A dolgozat logikai felépítésének bemutatása.....	5
2. A témához köthető alapfogalmak	6
2.1. Kultúra-testkultúra	7
2.2. A sport fogalma, területei	7
2.3. A sport értékrendszere	8
2.4. Személyiség- és közösségfejlesztés	9
2.5. Edzéselmélet meghatározása	9
2.6. Mozgásfejlődés	10
3. Az kosárlabda sport története.....	11
3.1. Az újkori kosárlabdázás története	11
3.2. A kosárlabda nemzetközi szintű története (Horváth, 2002)	12
3.3. A kosárlabdázás európai története	13
3.4. A kosárlabda sport története Magyarországon	13
3.4.1. A hazai sportélet fejlődése	13
3.4.2. A magyar válogatott sikerei (Horváth, 2002)	15
4. A kosárlabda sport fejlődése.....	16
4.1. A 13 alapszabály	16
4.2. Az 1932-es nemzetközi szabálykönyv (Misányi és munkatársai, 1933).....	17
4.3. A kosárlabda szabályainak változása.....	22
4.4. A sport technikai elemeinek fejlődése.....	24
4.4.1. A játékososztok átalakulása.....	24
4.4.2. A zsákolás kialakulása	25
4.4.3. A cselezések fejlődése.....	25
5. Utánpótlás programok Magyarországon.....	26
5.1. A Kosárpalánta program.....	26
5.1.1. A kosárpalánta kerettanterv	27
5.1.2. Magyarország Kosárpalánta programjának versenykiírása 2022/2023 (Bodnár, 2022c)	28
5.2. A Kenguru és Gyermek bajnokság (Bodnár, 2022b)	31
5.2.1. A verseny célja.....	31
5.2.2. A bajnokság rendezője.....	31

5.2.3. A verseny résztvevői és a játékosok szerepeltetése	31
5.2.4. Nevezés és költségek.....	32
5.2.5. A versenyek lebonyolítása	32
5.2.6. A szabályok.....	33
5.2.7. Egyéb határozatok	35
5.3. A Dobd a kosárba!.....	36
5.3.1. A program célja.....	36
5.3.2. Együttműködési megállapodás	37
5.3.3. A program fejlődése és hatása Kaposváron	38
5.4. Magyarország további utánpótlás bajnokságai (Bodnár, 2022d)	39
5.4.1. A versenyek résztvevői, korosztályai.....	39
5.4.2. Nevezés, mérkőzések rendezése és időpontjai	40
5.4.3. Leány Kadett és Junior bajnokság.....	40
5.4.4. Leány Serdülő bajnokság	40
5.4.5. Fiú Junior bajnokság.....	41
5.4.6. Fiú Kadett bajnokság	41
5.4.7. Fiú Serdülő bajnokság.....	42
5.4.8. Morgen Ferdinánd Emlékbajnokság	42
6. A vizsgálat bemutatása	43
6.1. Vizsgálati anyag és módszer	43
6.2. Eredmények	43
Összefoglalás	52
Ábrajegyzék:.....	54
Táblázatjegyzék:.....	54
Irodalomjegyzék.....	55
Szakirodalom:	55
Internetes források:	56
Melléklet:.....	57
1. melléklet: A kérdőíves megkérdezés kérdései.....	57
2. melléklet: Eredetiségi, hozzáférési és szellemi tulajdonkezelési nyilatkozat	60
3. Melléklet: Konzultációs nyilatkozat	61

1. Bevezetés

1.1. Témaválasztás

A kosárlabda 2007 óta szerves része az életemnek, hiszen általános iskola 1. osztályában kezdtem el űzni ezt a sportot, először csak kipróbálás szintjén, de ez később átalakult egy rendszeres tevékenységgé. Céлом egy olyan téma kiválasztása volt, melynek mélyebb megismerését rendkívül fontosnak tartom. A pályán eltöltött évek alatt olyan gyakorlati tudás birtokába jutottam, melyet mérhetetlenül fontosnak tartok, de emellett célom, hogy az ehhez szervesen tartozó elméleti ismereteket is megfelelő szinten elsajátítsam. A kosárlabda által megtapasztaltam a sikert és a kudarcot is egyaránt, átéltem milyen egy közösség tagjává válni, majd vezetni azt, motiválni a társaimat, ha úgy érzik, nincs miért folytatni, mert úgymint kudarc jön. Ami a legfontosabb, hogy egy család lettünk az eltelt évek alatt, ezek pedig olyan barátságok, melyekre ennyi év elteltével azt tudom mondani, hogy egy egész életen át végig fognak kísérsni. Együtt sírunk, együtt nevetünk, együtt győzünk és együtt is bukunk el, és úgy gondolom ez a legfontosabb, melyet egy sport adhat, nem pedig az elnyert érmek, trófeák.

1.2. Célkitűzés megfogalmazása

Célkitűzéseim közé tartozik, hogy részletes betekintést tudjak nyújtani a Magyar Utánpótlás Programok alapelveibe, felépítéseibe, céljaiba és működéseibe. Fontosnak tartom olyan programok bemutatását, melyek már óvodás, vagy 1. évfolyamos gyermekek számára biztosítanak lehetőséget a sportág megismeréséhez.

További célom egy kérdőívvel felmérni a szülők tapasztalatait, hogy gyermekük életvitele, fizikai állapota, tanulmányi eredménye, szociális élete milyen irányba halad a rendszeres sporttevékenység megkezdését követően. A kérdőívtől természetesen pozitív eredményre számítok, hiszen a sport (nem csak a kosárlabda) egy gyermek életébe rendszerességet, kitartást, akaraterőt, önbizalmat visz. Azért tartom fontosnak a szülők megkérdezését, mert ők látják napról napra gyermeküket, ők azok, akik betekintést kapnak gyermekük életének legfontosabb momentumairól (sport, tanulmányi eredmények, szociális kapcsolatok).

1.3. A dolgozat logikai felépítésének bemutatása

Szakedolgozatom első részében szeretném bemutatni a kosárlabda sport kialakulásának történetét. Szeretném feltárni a sport fejlődését, illetve játékszabályainak változásait. Továbbá a sport technikai részeinek fejlődését, ebben a részben taglalva, a játék ritmusát, cselezési technikáinak, illetve dobótechnikáinak fejlődését.

Ezt követően bemutatásra kerülnek szakdolgozatom témája alapján a különböző kosárlabda programok működési rendszere, célkorosztálya. Dolgozatom fókuszába a „Dobd a kosárba!” programot, A „Kosárpalánta program” -ot, illetve a „Kenguru és Gyermek bajnokság” -ot kívánom helyezni, hiszen ezen felsoroltak célcsoportjai az általános iskolai alsó tagozatos gyermekek kosárlabda oktatása. Azért e kettő egységet szeretném mélyebben megismerni, mivel a pedagógusi pálya mellett kosárlabda oktatásával is kívánok foglalkozni, főként általános iskolai alsó tagozatos tanulókkal.

Dolgozatom írása során kutatómunkát szeretnék végezni, mellyel felmérném a kosárlabda sport élettani és szociális hatásait a 6-12 év közötti gyermekekre fókuszálva. A felmérésem célcsoportja a sportoló gyermekeket nevelő szülők. Úgy gondolom, hogy a sport, legyen csapat vagy egyéni sportág, rendkívül pozitív hatással van a gyermekek szociális és élettani fejlődésére, hiszen személyiségformáló hatása rendkívül nagy, illetve fejleszti a motoros képességeket egyaránt. A felmérésem pedig a feltevéseimet igazolná, vagy pedig megcáfolná. Fontos, hogy a kérdéseim könnyen értelmezhetőek legyenek, törekszem arra, hogy a legtöbb kérdés a Likert- skála alapjára épüljön, melyet eldöntendő kérdésekkel is kiegészítenék (igen-nem). A kifejtős kérdéseket háttérbe helyezném, hiszen kielemezésük túl időigényes lenne.

2. A témához köthető alapfogalmak

A téma feldolgozása mögött számottevő elméleti tartalom és kutató munka fog állni. Az első részben, az alapfogalmakkal foglalkozom. A második részben bemutatom a szakirányos könyvek felhasználási és tartalmi segítségét. A szakmai anyagok feltérképezése járt a legnagyobb munkával, mivel eme programok elég alaposan megtervezett módon vannak felépítve.

A sportpedagógia meghatározása a következő:

„olyan pedagógiai jellegű tudomány, amelynek tárgya a sport (szélesebb értelemben) a sportolásban részt vevő sportoló tevékenységének vizsgálata pedagógiai nézőpontból, a teljesítménynövelés aspektusából.” (Biróné, 2004)

A sport önként vállalt tevékenység, melynek számos célja lehet, mint például: prevenció, rehabilitáció, szabadidős tevékenység, versenysport, élsport. Ez az önkéntesség szó különbözteti meg a sportot a testnevelésben résztvevőktől. A későbbiekben bemutatott programok, még ha iskolai keretek között, akár az órarendbe foglalva, mint délutáni foglalkozás jelennek meg, akkor is teljesen önkéntes, nem lehet benne semmiféle kényszerítő erő.

Nem osztályozható, a mérési, felmérési eredmények csak a programok hatékonyságának fejlesztését szolgálják (Rétsági, 2011).

2.1. Kultúra-testkultúra

„A „kultúra” olyan intenzív tartalommal rendelkező fogalom, hogy szinte végtelenül sok értelmezésével találkozhatunk a mindennapi tudat, de a tudományos gondolkodás síkján is. Se szeri, se száma a kultúra olyan értelmű kiterjesztésének, amikor a társadalmi élet valamely szegmentumát a „kultúra” szóval egészítjük ki, például lakáskultúra, öltözködési kultúra, közlekedési kultúra, politikai kultúra, valamint egyre gyakrabban: a testkultúra. Bevett szokás az egyes művészeti ágak kultúrájáról beszélni: filmkultúra, zenekultúra, tánckultúra, színházkultúra stb. Népekkel, etnikumokkal, nemzetekkel vagy kontinensekkel összefüggésben is emlegetjük ezt a fogalmat, mint például az angolok kultúrája, cigánykultúra, keleti népek kultúrája, amerikai kultúra stb. Gyakran azonosítják a kultúrával a modort és az ízlést, az udvariasságot, a tökéletességet vagy a finomságot.” (Takács, 1999; idézi: Rétsági, 2011: 7)

„A testkultúra testi-lelki műveltség és művészet, ami az egyetemes kultúra szerves része, történetileg változó értelmezéssel és gyakorlattal. Az egyetemes kultúra részeként tartalmazza a test egészségét, teljesítőképességét, a testi (lelki) képességek fejlesztését és versenyszerű összemérését szolgáló tevékenységeket, az e tevékenységek üzéséhez szükséges eszközöket, valamint a tevékenységek szellemi tükröződését az egyes tudományokban, köztük a testnevelésben és sporttudományban. Az említett testi képességek fejlesztését és versenyszerű összevetését szolgáló tevékenységeket két – jól ismert – részre bontjuk, a testnevelésre és a sportra.” (Nádori, 1986)

2.2. A sport fogalma, területei

„Meghatározott szabályok szerint, időtöltésként vagy versenyszerűen folytatott testedzés.” (Nádori, 2005: 112.)

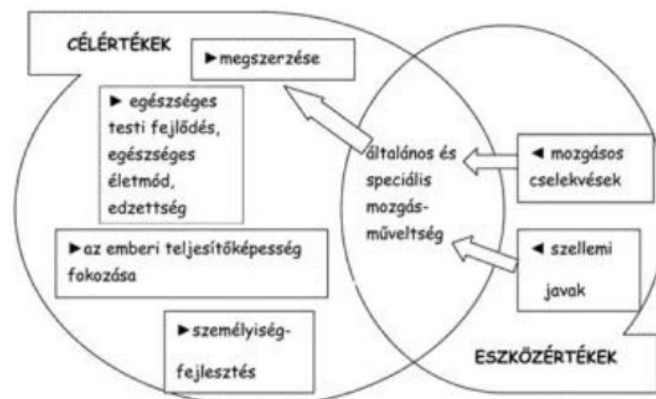
(Frenkl, 1978: 222.) szerint egy gyűjtőfogalom, melybe szervezett és/ vagy szervezetlen, csoportos vagy egyéni edzési tevékenységek tartoznak, melynek célja a ember biológiai mozgásigényének, szükségletének kielégítése.

Területei: Célja szerint két legfontosabb területre osztható: versenysportra és szabadidősportra.

A versenysport célja, mások és önmagunk eredményeink túlszárnyalása, illetve a legjobb egyéni eredmény elérése. A szabályok, felszerelések, létesítmények és objektív mérési módszerek teszik lehetővé a tiszta sport lehetőségét, és a valóban értékes és valós eredmények elérését. A versenysport csúcsa az élsport, melynek lényege a csúcsteljesítményre való törekvés, nemzetközi eredmények elérése. Ennek a teljesítménynek a kicsúcsosodásához szükséges egy edző, stáb, orvosi stáb, támogatói munka és évekig tartó edzés. Az élsport fokozott gazdasági tevékenység is egyben, mely a sportturizmuson keresztül emeli egy ország bevételeit. A szabadidősport fő célja az egészségre törekvés, a felüdülés, az aktív szabadidőre törekvés. A hivatásos sportolókon kívül mindenki a szabadidejét áldozza fel a sportnak. Az emberek a saját motivációjuk készíteti a sportra. Ennek egyik fő oka lehet, hogy a sport örömet okoz. A szabadidősportnál, a versenysporthoz hasonlóan, szintén megjelenik a tehető legjobb teljesítmény utáni vágy, új és jobb eredmények elérése, a velünk sportolók eredményeinek megdöntése. A tevékenység végezhető egyedül, társakkal, vagy akár egy sportszervezet formájában is (H-Ekler, 2011: 10).

2.3. A sport értékrendszere

„A sportolás valamennyi célértékének „megszerzéséhez” szükséges az aktív sporttevékenység. Sőt, a sportban talán az egyik legcsodálatosabb – és tegyük hozzá, hogy a leghasznosabb is –, hogy minden elért cél újabbakat generál, további sportolásra ösztönöz. Azaz a sportbeli tudás – motoros és szellemi értékekből álló mozgásműveltség egyúttal nélkülözhetetlen eszköz is a célok elérésében” (H.Ekler 2011: 11.)

1. ábra: A sport értékrendszere (Rétsági-H. Ekler, 2011:11)

2.4. Személyiség- és közösségfejlesztés

„A sportolás jelentős mértékben hozzájárul önmagunk hiteles megismeréséhez, a korábbiakban (lásd 2.3.3. fejezet) már említett direkt visszacsatolás révén: az azonnali visszajelzések az eredményességről szembesítenek minket önmagunkkal. A reális önismereten alapuló helyes önértékelés segít olyan célok kitűzésében, amelyekért a siker reményében érdemes erőfeszítéseket tenni. Így, ha kis lépésekben is, de sorozatos sikerélmény érhető el, ami növeli az önbizalmat és bátorít további teljesítmények elérésére. Az az igazán szép a sportban – és ezáltal tanítható a testnevelésben –, hogy az eredményekhez kitartó, fegyelmezett, célra irányuló munka szükséges (a mai világban nem ritka „ügyeskedés” helyett). Ugyanakkor a befektetett munka biztosan meghozza az eredményt, a reálisan kitűzött cél elérését. A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség bár külön-külön is szerepet játszanak a teljesítményben, egymást nem nélkülözhetik, bármelyik gyengesége csökkenti a másik kettő hatásfokát” (H. Ekler, 2011: 32.)

(H. Ekler, 2011: 33.) szerint az egyéni sportágakat vizsgálva elmondható, hogy a közös gyakorlás kovácsolja össze a csoport tagjait, míg a testnevelési játékoknál és a csapatsportoknál (a közösen elérhető cél miatt) a szabályok betartása, illetve a csapaton belüli együttműködés által válik egyé egy csapat. Mindezekhez az egyéneknek nagymértékben rendelkezniük kell önuralommal, önfegyelmel. A siker eléréhez elengedhetetlen a becsületesség, az önzetlenség és a segítőkészség. A sport nevelési lehetőségei a következők: a szabálytalanságokat, a nem megfelelő viselkedési formákat bünteti, míg a szabálykövető magatartást segíti, ezzel elérve a viselkedésbe való beépülését.

2.5. Edzéselmélet meghatározása

Az edzéselmélet „Magába foglalja a gyakorlati tapasztalattal összhangban álló edzéselvekre, edzés módszerekre, edzéseszközökre, valamint edzésfeladatokra vonatkozó ismereteket. Az edzéselmélet gyakorlatba ültetésével a sportteljesítmény növelhető, a sportoló egészségének és személyisége épségének megóvásával. Az edzéselmélet háttérrel ad a sportteljesítmény növelésének, a sportoló nevelésének folyamatához, a folyamat megtervezéséhez, irányelvet tartalmaz a nevelés, edzés összhangjának megteremtéséhez.” (Nádori, 2001; idézi: Nádori, 2011: 41.)

Az edzéselmélet részterületei (Nádori, 2001; idézi: Nádori, 2011: 41.)

- edzéssel és versenyzéssel kapcsolatos ismeretek
- mozgáskészséget, mozgásképeséget fejlesztő edzésmódszerek
- személyiségfejlesztő ismeretek
- a változásokat felmérő próbák, illetve azok eredményeinek feldolgozásának ismeretei

2.6. Mozgásfejlődés

„A mozgásfejlődés az egyén életében kialakuló kondicionális és koordinációs képességek, valamint emberi mozgásformák és mozgáskészségek összességét értjük az idő függvényében. Mivel az ember születése előtti mozgásfejlődésére tervszerűen nem tudunk hatni, ezért a testnevelésben, sportban folyó kutatások csak a születést követő mozgásfejlődésre, a motorikus ontogenezisre összpontosítanak. A mozgások végrehajtásában a vezető szerepet a központi idegrendszer játssza, amely már születéskor morfológiai szempontból kifejezetten mondható.” (Noth, 1994; idézi: Nádori, 2011, 46.)

A gyermekek másfél éves korukra képesek önálló cselekvésre. A növekedés ütemében folyamatos csökkenés figyelhető meg, közben mégis egyre többféle mozgást képesek végrehajtani. A viselkedésmintájuk állandóságát a filogenezis (törzsfjlődés) eredményezi. A fejlődés üteme azonban szinte minden egyénnél eltérő. Kutatásokkal bebizonyították, hogy azon gyermekek, akiknél 7-15 hónapos korban korlátozva vannak a mozgási lehetőségek, azok a mozgásfejlődésben is elmaradást szenvednek. Ingerszegény környezetben megfigyelhető a hospitalizáció is, mely nagyban befolyásolja a személyiség fejlődését (Hirtz, 1994).

Az 1.táblázat megmutatja, hogy a tanulók hány százaléka volt képes megoldani az alábbi feladatokat:

	5 évesek	6 évesek
Ugrás páros lábbal	58%	84%
Szökdelés folyamatosan	33%	84%
Futás térdemeléssel (szkippelés)	14%	91%
Galoppfutás	43%	92%
Dobás, hajítás	20%	74%-a

1. táblázat: Az 5 és 7 évesek mozgásfejllettsége (Nádori, 2011: 46.)

3. Az kosárlabda sport története

A sport krónikájának rengeteg forrással van dolga. A kosárlabda alapjai már az ősi népeknél is megjelentek. Különböző feljegyzések szerint egy magas fát felállítottak és arra gyékényféléből font négyszögletes dolgot erősítettek, akinek sikerült ezt eltalálnia labdával, az jutalomban részesült. Egy másik fennmaradt írásos dokumentum szerint már az Aztékok, Mayák és az Inkák is játszottak kosárlabdához hasonlítható mozgásos játékot, melynél a „labdát” egy malomkőhöz hasonló átlukasztott kövön kellett átjuttatni. A floridai bennszülöttektől is maradtak fenn feljegyzések, melyek szerint ők egy magas póznát állítottak fel, amelyre egy kosarat kötöttek, ami forgatható volt, a játék célja a kosár eltalálása volt úgy, hogy közben minél többször megforduljon. Ezen említett feljegyzések ugyan jelentősen eltérnek a mai kosárlabdától, de alap gondolatában egyeznek, ezért is tekinthetők a kosárlabda elődjének.¹

3.1. Az újkori kosárlabdázás története

A kosárlabda pontos kialakulásának időpontja és története jól ismert. A sportot 1891. decemberében az Egyesült Államokban található Springfield Főiskoláján dolgozó kanadai származású 30 éves tanára, Dr. James A. Naismith (Almonte, 1861.11.06- Kansas 1939.11.28.) alkotta meg. Ezekben az időkben sokat foglalkozott felettese megbízásából, egy olyan küzdősport „feltalálásával”, ami a holt szezon időszakában foglalkoztatni tudná a futballistákat. Egyik délután a kezében egy labdával foglalatzkodott, amikor is behívták a tanári szobába. A kezében tartott labdát beledobta az egymás mellett lévő őszibarackos kosarak egyikébe. Ezzel a pillanattal kezdődött a kosárlabda sport, hiszen az előbb említett mozdulatot „véletlenül” hajtotta végre James A. Naismith, de ezt követően már tudatosan hajtotta végre újra és újra, melyre felfigyeltek az egyetem diákjai is, akik szintén kipróbálták a „kosárba dobást”. Hogy minél többen részt vehessenek a játékban, két csapatot alakítottak és így már „két kosárra” játszottak. Későbbiekben a kosarakat a tornaterem erkélyeire szerelték, így nehezítették a játékot, ennek magassága 10 láb, vagyis 305 cm volt, amely azóta sem változott (az erkély magassága véletlenül volt ennyi). A palánkok felszerelése védte meg a kosarakat a labda el-és beütésétől. A játékot eleinte 2x25 fő játszotta, ugyanis ez volt a futballcsapat teljes létszáma, később ez a szám 2x9 fő lett. Az első mérkőzést 1891.12.21-én játszották, melynek eredménye 1-0 lett, ekkor még zárt kosár volt a „gyűrű”. A játék tökéletesítése érdekében Naismith 13 pontban tette közzé az „Új Játék (New Game)” szabályait.

¹ URL> https://hunbasket.hu/mkosz/kosarlabda_tortenete [2023. 02.22. 8:58]

A játék nevét, vagyis a „Basketball” szót Naismith egyik tanítványa, Franck Mahan adta. Az első nyilvános mérkőzést 1892.03.01-én került megrendezésre, melyet a springfieldi Főiskola tanárai és diákjai játszottak egymás ellen. A mérkőzésen a diákok nyertek. 1893.03.22-én zajlott az első női mérkőzés, melyet a Smith College iskola hallgatói játszottak a férfiak kizárásával. A III. Nyári Olimpiai játékokat St. Louisban tartották 1904.júl.1. – 1904.nov.23. között. Az olimpia keretein belül megrendezték az első kosárlabda tornát bemutató jelleggel, ahol az Amerikai Egyesült Államok csapatain kívül más ország képviselői nem indultak. A játék folyamatos fejlődésen ment át, mind szabályaiban, mind technikájában, mind taktikájában (Horváth, 2002).

1959-ben nyitotta meg kapuit Springfieldben a Kosárlabda Hírességek Csarnoka (Basketball Hall of Fame), melybe olyan játékosokat, edzőket, játékvezetőket és sportvezetőket választottak be, akik munkájukkal nagyban elősegítették a sport fejlődését. 1942-ben megalakult az Amerikai Kosárlabda Szövetség 11 csapattal. 1949-ben a Nemzeti Kosárlabda Liga (NBL) csapatai csatlakoztak az Amerikai Kosárlabda Szövetséghez (BAA). 1949-ben két liga összeolvadásából alakult meg az NBA, amely fokozatos terjeszkedéssel a legnépszerűbb szervezetté vált, rövidesen a legjobb játékosokat tudhatta soraiban. A férfiakat követően a nők is helyet szereztek a profi kosárlabdázás világában. 1997-ben megalakult a WNBA, 1999-ben pedig Knoxvilleben a Női Kosárlabda Hírességek Csarnoka is megnyitotta kapuit (Women Basketball Hall of Fame).²

3.2. A kosárlabda nemzetközi szintű története (Horváth, 2002)

Idővel nem csak Amerikát hódította meg a sport, hanem a világ többi részét is, beleértve Európát, azon belül elsőként Franciaországot, majd Németországot. Utóbbiban a játék eltért az amerikai sémától, hiszen hiányoztak a palánkok, így a kosarak állványokra voltak függesztve, az elnevezésén is változtattak, mely „Korball” lett. 1932.06.18-án Genfben az I. Világkongresszuson megalakult a Nemzetközi Amatőr Kosárlabda Szövetség, mai nevén a FIBA, ami a kosárlabda népszerűsítése mellett folytatott komoly munkát, melynek eredménye, hogy a Nemzetközi Olimpiai Bizottság a 1936.évi Olimpia programjai közé a kosárlabda is bekerült. Első főtitkára az angol William Jones volt. A kosárlabda első Olimpiai döntőjén az Egyesült Államok Kanadával mérkőzött meg, ahol előbbi 19:8 arányban győzött. Az érmelet Dr. James A. Naismith akasztotta a játékosok nyakába. 1938-ben öt ország részvételével megrendezésre került az első női Európa-bajnokság. Az első világbajnokságot a férfiak számára

² URL> https://hunbasket.hu/mkosz/kosarlabda_tortenete [2023.02.23. 15:56]

1950-ben Argentínában rendezték meg, a nőknek pedig 3 évvel később, 1953-ban Chilében. A világbajnokságokat szintén 4 évente, az olimpiákat követő 2. évben rendezték meg. A kosárlabda, mint sportág rendkívüli hatással volt az egész világra, ugyanis 1982-re a FIBA feljegyzései alapján, 157 tagországból 150 millió játékost tartottak nyilván. Mindez pedig egy barackkosárral és a labdával kezdődött. 2001-ben a FIBA World és a FIBA Europe szétvált, előbbi székhelye Genfben, utóbbi pedig Münchenben került. A szövetség nevében az „amatőr” kifejezést 1989-ben letörölték, ettől kezdve pedig a hivatásos és az amatőr játékosok megkülönböztetése nem volt helytálló.

3.3. A kosárlabdázás európai története

Az első Európa-bajnokságot 1935-ben rendezték meg, melyre 10 ország csapata nevezett. Az első EB győztese pedig Lettország lett. Ettől az évtől kezdve két évente került megrendezésre a kontinenstorna. A hidegháború időszakában a szovjet kosárlabdázás bizonyult uralkodónak a kontinensen, mindezt pedig annak köszönhető, hogy elfoglalták Lettországot, Litvániát, Ukrajnát és Észtországot. 1959-ig az Európa-bajnokságok megrendezése szabadtéren történt, azt ezt követő kontinenstornára azonban a rendező országnak fedett teremmel kellett rendelkeznie. 1963-os Európa-bajnokságot megelőzően volt szükség először selejtezőket játszani, hogy az adott ország kvalifikációt szerezzen a versenyre, így 16 csapatra szűkítették a részvételt. Előtte (1961-ig) bárki részt vehetett a kontinenstornán. 1965 óta pedig a selejtezőn a különböző csoportokat más-más városokba helyezték el, ez a mai napig is érvényes. 1957-ban a férfiak, majd 1958-ban a nők számára is megrendezésre került a Bajnokcsapatok Európa Kupája, melynek nevét 1996-ban módosították Euroligára, mely jelenleg is Európa legjelentősebb kosárlabda bajnoksága.³

3.4. A kosárlabda sport története Magyarországon

3.4.1. A hazai sportélet fejlődése

Horváth (2022) szerint Kuncze Géza testnevelő tanár, 1912-ben egy Münchenben megrendezésre kerülő tanfolyamon találkozott a kosárlabda palánk nélküli változatával, a „Korfballal”. Hazatérését követően iskolájában, a Vas-utcai Kereskedelmi Iskola fiú diákjainak tanította meg a játékot, de a játék a Mester- és Wesselényi utcai iskolákban is népszerűvé vált. Az I. világháború azonban közbeszólt, hiszen a testnevelőknek bevonulási kötelezettsége volt. 1921-ben a világháború végét követő években Kuncze Géza németről lefordította az első „Szabálykönyvet”. 1923-ban megszervezésre került az első mérkőzéssorozat Magyarországon,

³ URL>https://hunbasket.hu/mkosz/mkosz_tortenete [2023.02.23. 16:10]

melyen 8 iskola csapata vett részt, nekik 1924-ben és 1925-ben megrendezték a bajnokságot. 1924-ben megalakultak az első kosárlabda szakosztályok (BBTE, FTC, MOVE, BSE, NTE, BEAC, KAOE, MTK, MTE), akik egymás ellen mérkőzéseket játszottak. 1925-ben a MASZ (Magyar Atlétikai Szövetség) befogadta a kosárlabdát, mint sportágot, és megalakította a Kosárlabda Bizottságot, melynek elnöke Kuncze Géza lett.

„A társadalmi egyesületek eleinte idegenkedtek a játék bevezetésétől, csak egyes helyeken, mint téli kiegészítő munkát alkalmazták. 1925-ben azonban a Ferencvárosi Torna Club kérelemmel fordult a Magyar Atlétikai Szövetséghez, hogy a társadalmi egyesületek részére kosárlabda-körmérkőzést ír hasson ki. A Szövetség nem idegenkedett a játék minél szélesebb alapokra való kiterjesztésétől és a kosárlabda-körmérkőzést engedélyezte.” (Árpádfy, 1928)

1933-ig az ország csak a palánk nélküli kosárlabdát ismerte, ebben az évben viszont a Torinóban megrendezésre kerülő Főiskolai Világbajnokságon megismerhette válogatottunk a palánkos változatot, ami rendkívül gyorsan terjedt el hazánkban, melynek nemzetközi szabályait Dr. Misányi Ottó, Dr. Bakos Gábor és Rózsa László adta ki. Az új szabályok rövid idő alatt elterjedtek és az addig hazánkban ismert és játszott Korballt leváltotta a „Basketball”. Ugyanebben az évben került megrendezésre az első palánkos kosárlabda bajnokság, melyen a férfiak mezőnyéből 10 csapat indult, a bajnok pedig a KEAC (Közgazdasági Egyetem) lett, a nőknél pedig 4 csapat, a győztes pedig a TFSC volt. 1935-ben a magyar kosárlabdasporthoz bevettek a FIBA-ba, ugyanebben az évben pedig részt vehetett országunk a Genfben tartott Európa-Bajnokságon, ahol végül a 9. helyen végzett országunk csapata. Az 1936-os berlini olimpiára azonban a sportszervezők nem nevezték válogatottunkat. Az ezt követő Európa-bajnokságon nem, de az 1939-es EB-n már részt vett országunk képviselője Kaunasban, ahol is a 7. helyen végzett csapatunk. 1938-ban újabb szabálykönyv került kiadásra, melyet dr. Hepp Ferenc fordított, aki 1940-től a FIBA technikai Bizottságának elnöki pozícióját töltötte be. Az új szabálykönyv rendkívül nagy lendületet adott a kosárlabdának hazánkban, még a szabály kiadásának évében 36 férfi csapat jelentkezett a bajnokságba. (Horváth, 2002)

„Új szabályok alapján, amelyeket dr. Hepp Ferenc állított össze, a bíróképzés is megindult és a kisszámú bírógárda igen tehetséges és minden tekintetben megbízható tagokkal szaporodott. Az elmúlt évben kosárlabdasporthoz fejlődését nagyban akadályozta az a körülmény, hogy ez a sportág nem rendelkezik megfelelő és alkalmas fedettpályával. Az idén is csak nagy nehézségek árán tudtuk a díjmérkőzéseket lebonyolítani, noha játszóhelyeink meglévő kis

száma eggyel gyarapodott. A MOVE áldozatkészsége tornacsarnokában ugyanis biztosított számunkra pályát és az olimpiai kupamérkőzéseket már itt bonyolítottuk le.”⁴

A női kosárlabdázás fejlődése ugyan nem akkora ütemben fejlődött, mint a férfi, de az 1930-as években már megalakultak női kosárlabda szakosztályok is, mint például a MAFC, BEAC és a TFSC. 1940-ben már a nők számára is rendeztek bajnokságot 3 különböző osztályban. A női válogatottunk első nemzetközi mérkőzését 1942-ben játszotta, ezt követően a női kosárlabdázás Európa élére tört. A sportág túlzott fejlődése terhet jelentett a Magyar Atlétikai Szövetségnek, hiszen rengeteg tornát, bajnokságot, kupát kellett lebonyolítaniuk, így szükséges volt egy önálló szövetség létrehozása, mely csak a kosárlabdára tudott összpontosítani. 1942. november 14-én megalakult a Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetsége, rövidítve az MKOSZ. (Horváth, 2002)

„1942-ben két ambiciózus fiatal testnevelő tanár vállalkozott arra, hogy önálló vállalkozásként kiadja az első magyar nyelvű kosárlabda szakkönyvet. A két szerző: Balogh Gyula és Szabó János. Az 5000 példányban megjelent, izléses kivitelű könyv példányai gyorsan gazdára találtak és ez jelentősen elősegítette a játék oktatásának korszerűbbé tételét.”⁵

A világháborút követően, a sportot állami irányítás alá helyezték, aminek számos negatív hatása volt, ugyanis az utánpótlás nevelést és az egyesületi sportot az állam nem preferálta. A döntésük a magyar kosárlabda sportot nagy mértékben meghatározta, hiszen utánpótlás nevelés nélkül nincsenek a jövő nemzedékének kosárlabda játékosai. Gyermekek, sportolni vágyó fiatalok nélkül pedig a kosárlabda egyesületek sorsa is meg volt pecsételve.

3.4.2. A magyar válogatott sikerei (Horváth, 2002)

A feltörekvő, jó képességű fiatal játékosok beépítése a válogatott keretébe meg is hozta az eredményt, hiszen Páder János irányításával a magyar válogatott sorra nyerte a tornákat, nemzetközi versenyeket. 1946-ban a Genfi Európa-bajnokságon országunk válogatottja, előkelő 3. helyen végzett. 1953-ban a 8. Eb-n a Szovjetunió mögött, 2. helyen végzett válogatottunk, ahol a végeredmény meglepő módon 29-24 lett. A hazai kosárlabdázás egyik csúcsát 1955-ben érte el a válogatott, amikor is Európa-bajnokok lettünk Budapesten. A mérkőzést a Népstadionban több, mint 30 ezer néző előtt rendezték meg, a végeredmény: Magyarország-Szovjetunió: 82-68. Olimpián férfi válogatottunk négyszer szerepelt. Európa

⁴ URL> https://www.kosarlabdamuzeum.hu/bolcszo_1912-1942/#azalagsortolabalteremigavagyhogynyertpolgarjogotithonakosarlabdanaknevezettjatek [2023. 02. 24. 9:16]

⁵ URL>https://hunbasket.hu/mkosz/mkosz_tortenete [2023.02.24. 9:20]

bajnokságra 1969-óta összesen háromszor, 1999-ben, 2017-ben, illetve 2022-ben jutott ki. A válogatott női csapatunk számos sikert tudhatott magáénak, ugyanis számos alkalommal végzett dobogón a Európa-bajnokságok történetében: 1950-ben ezüstérmet szereztek Budapesten, 1952-ben Moszkvában, harmadik helyen végeztek sportolóink, 1956-ban szintén a dobogó második fokát sajátították el, illetve 1983-ban, 1985-ben, 1987-ben, 1991-ben a harmadik helyet érték el. A válogatottjaink az elért sikereinek köszönhetően a Magyar Kosárlabda Szövetség nemzetközi elismerésben és megbecsülésben részesült. Hazánk mégis csak 1953-ban lett a FIBA tagja. 1957-ben Szövetségünk elnöke Hepp Ferenc lett, akinek munkája elismerésül 1981-ben, beválasztották a springfieldi Hall of Fame-be.

4. A kosárlabda sport fejlődése

A sport játékszabályai egészen a játék „feltalálásától” kezdve napjainkig rengeteg változáson mentek át. A szabályok változása, korszerűsítése mind elősegítette a sport nagy ütemű fejlődését. Ma már rendkívül hosszú szabálykönyvekkel rendelkezik, melyek tartalmi bizonyos részeiben eltérnek egymástól (amerikai szabályok és európai szabályok). Ahhoz, hogy a változásokról beszélni tudjunk, először is fontos, hogy megismerjük a sport feltalálójának, James A. Naismith-nek, a 13 pontból álló szabályait, amely az első „szabálykönyv” a sport történelmében.

4.1. A 13 alapszabály

Első pontban megfogalmazta, hogy a labdát bármely irányba, egy vagy két kézzel is lehet dobni. A következő pontban leírja, hogy a labdát mindkét kézzel, bármely irányba lehet ütni. A 3.szabály, hogy a játékosok nem futhatnak a labdával, tehát arról a helyről kell dobniuk, ahol a labdát elkapták. A következő fontos pont, hogy a labdát a kezekben vagy a kezek között kell tartani, így a testet (Pl. lábakat) nem szabad a labda tartására használni.

Az 5. szabály leírja, hogy tilos az ellenfél vállát megütni, megfogni, meglökni vagy bármely más módon megütni, a szabály első megszegése szabálytalanságnak számít, a második szabálytalanság a játékost kizárja a következő gólig. Ha a szabálytalanság egyértelmű szándéka a sérülés okozás, akkor a mérkőzés teljes hosszára kizárják a játékost. A 6. pont összefoglalja, hogy mik minősülnek szabálytalanságnak, vagyis a labda ököllel történő megütése, a 3., 4 szabály megsértése, illetve a 5. pontban leírtak. A következő szabály kimondja, hogyha az egyik fél egymást követően 3 szabálytalanságot követ el, akkor ellenfél számára egy gólt kell bejegyezni. A 8. pont összefoglalja, hogy gólnak minősül, ha a labdát a kosárba ütik vagy dobják, és a labda a kosárban is marad, feltéve, hogy az ellenfelek nem zavarják a kaput.

Ha a labda a kosár szélein marad és az másik csapat tagjai elmozdítják a kosarat, az szintén gólnak számít. A 9. pont megfogalmazza, hogyha a labda a játéktéren kívülre kerül, akkor az a csapat jön, aki elsőként érinti meg a labdát. Ha a csapatok között vita alakul ki, akkor a játékvezető a mezőnybe dobja a játékszert és ott azé lesz, aki elsőként érinti, elkapja. A labda bedobására 5 másodperce van a játékosnak, ha nem sikerül ennyi idő alatt bedobni a labdát akkor az ellenfél jön. Ha valamelyik fél a játékot szándékosan késlelteti, akkor a csapat ellen szabálytalanságot kell fűjni. A 10. pontban leírja, hogy a játékvezető bírálja az embereket a pályán, ő jegyzi fel a szabálytalanságokat, illetve az 5. pont alapján jogosultsága van a játékosok kizárására. A következő pont a játékvezető további feladatait jegyzi le, hogy ő dönti el, hogy a labda mikor van játéktéren kívül és mikor belül. Ő dönti el, hogy mikor született gól, és ő is tartja azokat számon, ő nézi a játékidőt. A 12. pont a játékidőre vonatkozik, a játékidő két 15 perces félidőből áll, közte 5 perc pihenővel. Az utolsó, vagyis a 13. szabály, hogy azt a csapatot kell győztesnek nyilvánítani, amelyik több gólt szerez a játék ideje alatt. Döntetlen állás esetén a játékvezetők engedélyével a mérkőzés folytatható, amíg újabb gól nem születik, mely eldönti a mérkőzést.⁶

4.2. Az 1932-es nemzetközi szabálykönyv (Misányi és munkatársai, 1933)

A 3.4.1.-es bekezdésben már említésre került, hogy 1933-ig Magyarországon csak a palánk nélküli játékot, más néven a „Korfbball” -t ismerték, így a torinói főiskolai világbajnokságon válogatottunkat nagy meglepetés érte, amikor is kiderült, hogy a világversenyen nem a megszokott német korfbball-t fogják játszani, hanem az amerikai palánkos kosárlabdát. A verseny hatalmas lendületet adott a palánkos kosárlabda elterjedésének hazánkban, ezért szükségessé vált a sport szabálykönyv szerinti oktatása, üzése.

Magát a könyvet 1932. júniusában adták ki Genfben, amely a Nemzetközi Kosárlabda Szövetség első kongresszusán elfogadott hivatalos kosárlabda szabályokat tartalmazta. A könyvet hazánkban 1933-ban adták ki, melynek címe: A Nemzetközi Kosárlabda Szövetség Játékszabályai. A könyv előszójában Kuncze Géza a következőket írta:

„Angolból Dr. Bakos Gábor és Rózsa László lelkes tanítványom fordítása e szabályok. Hálával és köszönettel tartozom Dr. Szukováthy Imre úr ömértóságának tanácsaiért, Misányi Ottó főiskolai tanár úrnak kedves utasításaiért, valamint Zsingor László kollégámnak munkálkodásáért. A szövetségben pedig a bizottság tagjainak, kik velem karöltve önzetlenül

⁶ URL> <https://www.usab.com/history/dr-james-naismiths-original-13-rules-of-basketball.aspx> [2023.02.24. 9:40]

dolgoznak e szabályok és a kosárlabda ügyéért. Hiszem és remélem, hogy ezen játék új felszerelésével és új szabályaival ifjúságunknak annyira kedves lesz, hogy a legközelebbi világbajnokság alkalmával édes hazánk versenytábláján már előkelőbb helyezéssel a többi elismert sportágak mellé fog sorakozni.” (Misányi és munkatársai, 1933)

A kosárlabda játékot két, egyenként öt emberből álló csapat játssza egymás ellen, közben pedig a csapat tagjai a labdát egymásnak adogatják. Mindegyik csapat célja minél több pontot szerezni az ellenfél kosarába való dobása által, másrészt pedig megakadályozni a másik csapatot abban, hogy a labdát megszerezze vagy pontot szerezzen. A pálya nagysága legfeljebb: 28.64x15.25 méter, legalább pedig: 18.30x10.67méter. A játéktér 5 cm széles, jól látható vonalakkal jelölendő, a hosszában futó vonalakat oldalonaknak, a rövidebbet pedig végvonalaknak nevezzük. 2. szabály a palánkok méreteire, anyagára, elhelyezésére vonatkozik. Vízszintesen 183cm, függőlegesen pedig 122cm. Anyaga sima fa vagy üveg. A palánkok alsó széleinek a talajtól 274cm magasságra kellett lenniük. A következő szabály a kosarakra vonatkozik, tehát azokat kötélből készült hálóval kell ellátni (fehérrel). A gyűrű átmérője 45cm. A gyűrű a föld felett 305cm magasságban, a palánk közepén helyezkedik el. A labdára vonatkozóan a következőt fogalmazza meg a könyv: kerek, bőrrel fedett 75-80cm átmérőjű gumiballon. Súlya 57-65dkg, melyet keményre kell felfűjni.

A játékosokról és cserejátékosokról is fogalmaz meg szabályokat. A csapatok 5-5 játékosból állnak, akik közül 1 a kapitány. Ő a csapat képviselője, mérkőzés előtt ő adja le a játékosok neveit, mezszámukat, kérdés esetén ő kommunikálhat a bíróval. Minden csapatnak két cserejátékos engedélyezett egy mérkőzésen, ők mielőtt pályára lépnének, szándékukat jelzik a pontozóknál, majd a bírónál is, ha a játékot a pontozók megállították. Minden játékos a mezén egy 20cm magas és 4cm széles számot visel, melyet az ingek hátára kell felhelyezni (3-9ig a számok).

A 6. előírás a hivatalos személyeket és azok kötelességeit foglalja össze. Elsőként tisztázza, hogy kik tartoznak a hivatalos személyek közé: bíró, két határbíró, két időmérő és két pontozó. A bírónak van a legösszetettebb feladata, hiszen neki kell bedobni a labdát a játékba, ő határozza meg, hogy a labda mikor holt (vagyis nincs játékban), illetve, hogy mikor van érvényes gól. Ő állapítja meg a szabálytalanságokat, ennek értelmében a büntetéseket is ő szabja ki, ő engedélyezi pályára lépni a cserejátékosokat. Gól esetén ujjaival jelzi annak értékét a jegyzőknek. Azon játékost, aki 4 szabálytalanságot vagy diszkvalifikációt érő szabálytalanságot követ el, fel kell szólítania a játéktér elhagyására. Szabálysértésről akkor is dönthet, amikor

bármely okból a játék az adott pillanatban szünetel, egy időben akár több játékosra is ítélt meg szabálytalanságot. Ennek megállapításánál meg kell jelölni, hogy ki követte el, illetve ujjjaival jeleznie kell a többi hivatalos személynek a szabaddobások számát és hogy ki fogja azt megpróbálni. A bíró ellenőrzi a játékeret a mérkőzést megelőzően, hogy megfelel-e a szabálykönyvben előírtakkal. Sérülés esetén, ha a labda éppen játékban van, akkor a bíró nem állítja meg azonnal a játékot, addig amíg az adott játékhelyzet véget nem ér (kosárra dobás, labda pályán kívülre kerül, tartott labdává válás). A pontozók feladata a szabálytalanságok és gólok feljegyzése. A jegyzésekben el kell választani egymástól a személyi és technikai szabálytalanságokat. Abban az esetben, ha az egyik játékos megszerzi a 4. személyi szabálytalanságot, akkor jelenteniük kell a bíró felé. A mérkőzésen a hazai csapat jegyzőkönyve lesz a hivatalos. Az időmérők feladata a játék megindulásának feljegyzése. Az órát negyedidőnél, félidőnél el kell indítaniuk, ha a bíró a sípjába fúj és a labdát feldobta. A hivatalos személyek sípszóval jelzik a bírónak, ha az ő döntésére van szükség.

A könyv a kosárlabdában használt szakkifejezések jelentését is kifejti a 7. szabályban. Gól abban az esetben van, ha a labda felülről esett a kosárba és bent maradt vagy a hálón keresztül esett le. A határon kívül fogalom akkor lép fel, ha a játékos bármely testrészével érinti a vonalat vagy azon kívül helyezkedik el. Ide tartozik, ha a labda olyan játékost érint, aki a határvonalon kívül áll, vagy ha a labda a palánk szélét, tetejét találta el. A labda akkor nyilvánul tartottnak, ha 2 ellenfél játékos egyszerre, 1 vagy 2 kézzel fogják a labdát, de egyik játékos sem engedi el. Másik esete a tartott labdának, ha egy játékos a labdát szándékosan visszatartja, tehát nem adja játékba. Ha a bíró az ellenfelek közé feldobja a labdát, akkor azt feldobott labdának nevezi a szabályzat. Időn kívül akkor lehet, ha a játékot a bíró megállította, anélkül, hogy a játékidő fogyna. Öngól, amikor a csapat a saját kosarába dob pontot. A labda akkor holt, vagyis nincsen játékban, ha: a bíró vagy határbíró sípja megszólal, ha gólt dobtak, ha tartott labda van, ha időn kívüliség lép fel, ha szabálytalanságot állapítanak meg, ha labda határon kívülre jut, két szabaddobás egyike után, a játék végén és minden szabaddobás után (kivéve az utolsó). Akkor cselez a játékos, ha a labdát löki, dobja, ütögeti a földhöz, csavarja, de közben a labdának a földre kell pattannia. Személyi szabálytalanságban akkor részesül a játékos, ha olyan cselekvést követett el, melyért büntetés, vagy szabaddobás jár, ennek minősül: feltartóztatás, elzárás, gáncsolás, lökés. Technikai szabálytalanságnak az tekinthető, ha személyi érintkezés nélkül is személyi szabálytalanság történik. Ha egy játékos olyan szabálytalanságot követ el, melyért kiállítják, azt diszkvalifikációnak nevezzük. Kettős szabálytalanság akkor történik, ha mindkét csapat játékosa egy időben követ el szabálytalanságot. Többszörös dobás akkor lehetséges, ha

a csapat részére két vagy három dobást ítélnék meg. Hibának minősül a szabályok megsértése, de nem számít szabálytalanságnak. Szabaddobás gólra, akkor lép fel, ha egy csapat gólt dobhat a szabaddobó vonal mögül. A meghosszabbított idő csak arra szolgál, hogy eldöntse az egyenlő pontszámmal rendelkező csapatok között, hogy ki győz.

A következő 8. pont a játékrendeletek foglalja össze. A bíró indítja a játékot feldobással. A mérkőzés kétszer 20 percig tart 10 perces szünettel. Abban az esetben, ha kiskorúak vesznek részt a játékban, akkor 10 perces negyedekből kell állnia a játéknak, az 1.,2. és a 3.,4. negyed között 1 perc szünettel, a 2. és 3. negyed között pedig 10 perc szünettel. A kosarat az első félidőben a vendégek választhatják ki, félidőben pedig kosár és helycsere a csapatok között. A labdát a középső körben kell feldobni: minden negyed- és félidő vagy meghosszabbított idő kezdetén, gól után, szabaddobások után. A feldobás a következőképpen történik: a bíró feldobja a labdát a középjátékosok közé, olyan magasra, hogy a játékosok ne érhék el a labdát felugrással sem. A labdát leérkezésekor érintenie kell az egyik, vagy mindkét játékosnak. Ha az nem sikerül, akkor a feldobást meg kell ismételni. A játék az időmérők jelzésével ér véget.

A következő fontos rész a pontozás. Ha játékból sikerült pontot szerezni a csapatnak az két pontot, ha szabaddobásból, akkor pedig egyet ér. A játék végeredményét a játékidőben dobott legtöbb pont dönti el. Azonos pontszám esetén a játék kosárcsere nélkül, 5 perces meghosszabbítással folytatódik (annyiszor 5 perces hosszabbítás, amennyi szükséges). Ha bármely csapat megtagadja a játékot, akkor a játék pontszáma 2:0 lesz a másik csapat javára. A 10. szabály a labda határon kívül való szabályait taglalja. Ha labda elhagyja a játékteret, akkor a bíró a felszólítja a labdához legközelebb álló ellenfél játékost a labda bedobására. Az ellenfélnek a vonalon kívül kell állnia, közel ahhoz a helyhez, ahonnan a labda elhagyta a játékteret. A labdát bedobni, begurítani, belökni is szabad a pályán elhelyezkedő játékosoknak. A hivatalos személyeknek a döntést, hogy melyik csapatról érintette utoljára labdát és hogy melyik csapat végezheti el a bedobást pontosan tudatnia kell a pályán lévő játékosokkal.

Ha a határbíró nem tudja eldönteni, hogy melyik csapatról hagyta el a labda a játékteret, akkor a pályán belül két ellenfél kiválasztásával feldobja a labdát. Ezt követi az időn kívülség, mely leírja, hogy szünetet csak a bíró rendelhet el, a következő esetekben: csere céljából, holt labda esetén, szabálytalanság alkalmával. A játék onnan folytatandó, ahonnan félbeszakadt, ebben az esetben feldobás fog következni. A következő szabály a tartott labdára vonatkozik, amikor is a bíró feldobást hajt végre. A játékosok ott helyezkednek el, ahol a tartott labdát ítélte meg a bíró, kivéve, ha a büntető területen belül, mert akkor a szabaddobó vonalon kell végrehajtani. A

következő 13. pont, a szabaddobás. Szabálytalanság esetén a bíró annak a kezében adja a labdát, aki jogosult a szabaddobásra, vagy a szabaddobó vonalra helyezi a labdát. Személyi szabálytalanság esetén a bíró megnevezi azt, aki elkövette a szabálytalanságot, illetve kijelöli a sértetett, aki végezheti a szabaddobást. Ha a játékos nem tudja folytatni a játékot, mert megsérült, akkor a helyette pályára lépő cserejátékos végzi el.

Technikai szabálytalanság esetén bárki dobhatja a szabaddobást. A játékosnak 10 másodperce van a labdát eldobni, miután a bíró a kézbe adta, vagy a szabaddobó vonalra helyezte a labdát. A 14. szabály magába foglalja a kisebb szabálytalanságokat és azok büntetését. A játékosoknak tilos a következőket: gólt dobni holt labdával, ennek a büntetése, hogy a gól érvénytelen. Szabaddobás esetén megérinteni a szabaddobó vonalat, vagy 10 másodpercnél hosszabb idő után elvégezni a szabaddobást, ezek büntetése szintén a gól érvénytelenítése. A labdát szándékosan a játéktéren kívülre juttatni, illetve a határon túlról a labdát a pályára hozni. 5 másodpercél tovább tartani a labdát bedobásnál, ezen 3 felsorolt hiba esetén az ellenfél végezhet bedobást. A szabaddobó zónába belépni, ott zavarni a dobó játékost vagy egymást, ennek büntetése attól függ, hogy a támadó vagy védő csapat ellen ítélt a bíró: ha az ellenfél játékosa szegte meg a szabályt, akkor a gól, ha bemeleg érvényes lesz, ha pedig nem, akkor újabb szabaddobást kap a csapat. Ha a támadó csapat követ el, akkor a gól érvénytelen lesz, ha bemeleg és feldobással fog folytatódni a játék. Azonban, ha mindkét csapat követ el szabálytalanságot, akkor a gól nem számít, és feldobás fog következni. Szabálytalan a labdával futni, abba belerúgni vagy ökölrel beleütni. Tilos adogatni a labdát, szándékosan mellé dobni szabaddobás közben. Feldobásnál nem lehet érinteni a labdát, amíg a legmagasabb pontot el nem érte. Alábbi 3 büntetése: a labda határon kívülre kerül és az ellenfél csapat végezhet bedobást. A labda hálóba jutását akadályozni tilos, illetve a kosár gyűrűjéből való kiütése szintén tilos. Büntetése: ellenfél esetében érvényes a gól, saját játékos esetében nem érvényes a kosár és feldobás következik az ellenfél javára a legközelebbi szabaddobó vonalon.

A 15. előírás első részében a technikai szabálytalanságokat lehet megismerni. A játékosoknak nem szabad: késleltetni a játékot, vagyis bedobást késleltetni, labda határvonalon túli visszaadásának megakadályozása, elhagyni a kört bedobásnál, feldobásnál. A cserejátékosnak önkényesen pályára lépnie. Hivatalos személyekkel beszélgetést kezdeményezni. Az felsorolt szabálytalanságok büntetése: szabaddobás góllra. A mérkőzés alatt számot cserélni, a hivatalos személyek bevonása nélkül. Ennek büntetése szintén kiállítás és az ellenfél szabaddobással folytathatja a játékot. Ugyanezen pont második része a személyi szabálytalanságokat fejt ki, tehát a játékosnak tilos: az ellenfelet visszatartani, ellökni, megütni, elgáncsolni, akár labdás

akár labdanélküli. Tartott labda esetén egy harmadik személy nem avatkozhat a játékba. Bárhogy akadályozni az ellenfelet feldobás esetén. Ezen felsorolt szabálytalanságok büntetése: két szabaddobás, ha éppen gólt dobni akaró játékos ellen követik el, és közben sikeres dobás történik, akkor érvényes, és plusz egy szabaddobás fog következni. Kettős szabálytalanságnál mindkét csapat 1-1 szabaddobást hajthat végre. Azon játékos, aki 4 szabálytalanságot követ el, az automatikusan diszkvalifikálta magát a mérkőzésről.

Ezen szabálykönyvvel részletes képet kaptak mind a pedagógusok, mind az edzők, mind a játékosok a kosárlabda szabályaival kapcsolatosan. A könyv rendkívül részletesen és pontosan fogalmazza meg a szabályokat, pedig a kosárlabda még „gyerekcipőben” járt a 1930-es évek elején. A korábban hazánkban játszott korfball viszonylag egyszerű szabályaihoz képest ez egy összetett, sok szabályból és tényezőből álló sportnak minősült. A könyv fordítói a szakkifejezéseket rendkívül pontosan és mindenki számára érthetően tudták publikálni. A könyv olvasása során olyan érzése lehet az embernek, hogy ez sportág túl összetett, túl sok a szabály, vagy bizonyos esetekben túlzottan szigorú. A játék gyakorlatban való sokszori megélése alapján úgy gondolom, hogy a kosárlabda elmélete és gyakorlata közül utóbbi, egy kosárlabda szimpatizáns számára, aki rendelkezik a megfelelő motoros, kondicionális és koordinációs képességekkel, sokkal könnyebben elsajátítható, mint az elmélet megtanulása. A sport, mint az élet bármely területe, folyamatos fejlődésen ment és megy is keresztül napjainkban is. Ha elolvassuk az 1932-ben kiadott szabálykönyvet és van némi kötődésünk ezen sporthoz, akkor bizonyos dolgokban merülhetnek fel kérdések bennünk. Első lehet a hárompontos kosár hiánya szabályból. A következő a támadóidő megfogalmazásának hiánya. A 2 cserejátékos felveti a kérdést, hogy egy mérkőzésen, ha többszöri sérülés történik akkor a csapat csere nélkül folytatja a mérkőzést, nem volna-e szükség több tartalékjátékosra. A szabálytalanságok tekintetében is érdekes lehet, az olvasó számára, hogy míg a mai szabályok szerint az 5.személyi hiba után szükséges kiállítani a játékost, addig a fentebb olvasottakban már a 4. hiba után diszkvalifikálták a játékost. A kifejezések között is különbségeket fedezhetünk fel, ilyen például a szabaddobás szó, amelynek mai használata a büntető dobás. A játékvezetők személyében is változás tapasztalható, hiszen a 30-as években 1 bírós és 2 határbíró volt, míg napjainkban az élvonalban a 3 játékvezető rendszer van jelenleg hatályban.

4.3. A kosárlabda szabályainak változása

A szabályokat 4 évente felülvizsgálták, ez mindig az Olimpia évében volt. Erre a célra a FIBA kinevezett egy Technikai Bizottságot, akiknek feladata ezen vizsgálat, szükség szerint pedig módosítások kidolgozása. A berlini Olimpiát követően a bizottság új szabályokat vezetett

be: három időkérsésre növelték azok számát, eltörölték a kosarak utáni feldobást, így kosár után a játék az ellenfél alapvonalai bedobásával folytatódott. További változások, hogy a pályát két térfélre osztották és bevezették a 10 másodperces szabályt, vagyis a támadó csapatnak ennyi idő állt rendelkezésére, hogy a labdát a védőről a támadó térfélre hozza. A cserejátékosok számát pedig 5-re növelték. A következő felülvizsgálatra csak 1958-ban került sor a II. Világháború miatt. Ebben az évben bevezették a 3 másodperces szabályt, a cserék számát 7-re emelték, az időkérséseket pedig 4-re, a csapatok a mérkőzés utolsó 3 percében büntetődobás helyett választhattak a játékosok oldalbedobást, mellyel vezetés esetén labdabirtoklásukat tudták biztosítani. A Helsinkii Olimpiát követően a szabálytalanságok számát a játékosok esetében 4-ről 5-re emelték. A támadóidő azonban csak 1954-ben először az NBA-ben került bevezetésre, ami azt jelenti, hogy a labdát birtokló csapatnak 24 másodpercen belül kosárra kellett dobnia, vagy lejárt a támadóidejük és az ellenfél szerezte meg a labdát. 1956-ban a 24 másodperces szabályt, 30 másodpercre módosították. Az 1960-es Római-, illetve a 1964-es Tokiói Olimpiai Játékokon is tökéletesíteni próbálták a sportot, ám egyre bonyolultabb lett, mind a sportolók, mint a bírók, mind a nézők számára. Végül a Tokiói Kongresszus alkalmával a szabálykönyvet érthetőbbé, egyszerűbbé, befogadhatóbbá próbálták átformálni. Ebben az időben a játék az egyéni teljesítményeken alapult, a dobott pontok száma jócskán megnövekedett, a játékosok fizikális adottságai nagy mértékben javultak, atlétikusabbá, mozgékonyabbá váltak. Az 1968-as Olimpia alkalmával bevezették, hogy rádobásnál, amint a labda felpattant a gyűrűről, védő és támadó csapat is érinthette a labdát. Az 1972-es Müncheni Olimpián az utolsó 3 perces szabályt eltörölték. 1974-ben, a Barcelonai Európa-bajnokságon (1973) tapasztaltak alapján, bevezetésre került a következő szabály: ha egy csapat az első félidőben 10, vagy annál több személyi hibát követett el, akkor minden további szabálytalanság esetén 2 büntető dobás járt a labdát birtokló csapat javára. Kivételt képzett ez alól a támadó hiba, ennél az esetről az ellenfél oldalvonalai bedobásával folytatódott a játék. 1976-ban a csapathibákért járó büntetések tovább fejlesztették: az a játékos, akit dobás közben faultoltak jogosult egy harmadik büntetődobásra, ha az első 2 büntető valamelyikét kihagyta. Ha pedig faultolás közben sikeres a kosár, akkor egy további büntetődobásra jogosult a támadó. 1980-ban a Moszkvai Olimpiai Kongresszuson 8-ra csökkentik a félidőben elkövetett csapathibák számát, továbbá az edző ellen ítélt technikai hibák számát 3-ra határozták meg, vagyis, ha azt egy mérkőzésen eléri, akkor automatikusan kiállítják. 1979-ben az NBA bevezeti a hárompontos kosarat, melyet a FIBA 1984-ben fogadott el, de a hárompontos vonal távolsága a kosártól az NBA-ben alkalmazott 7,24m helyett, a FIBA fennhatósága alatt 6,25m.

A pálya méretét szélességében 1m-el, hosszában 2m-rel növelték. A csapathibák számát 7-re csökkentették. Edző elleni technikai hiba esetén 2 büntetődobás és oldalbedobás a vétlen csapat javára. 1990-ben eltörölték azt a lehetőséget, hogy büntetődobás helyett oldalbedobás is választható. Bevezették a játékvezetők általi labda kezeltetését, illetve büntetődobáskor a labdáért ugró játékosok addig nem léphettek a szigorított területen belülrre, amíg a labda el nem hagyta a dobójátékos kezét. 1994-ben az egész szabálykönyv átdolgozásra kerül. A lépésszabály, a bedobás szabályai is átdolgozásra kerültek. A szándékos hibát sportszerűtlen hibára módosították, a büntető dobások számát 2-re, melynek, nem feltétele az első dobás sikeressége. Kizárást követően a személynek el kellett hagynia a játékteret. Büntetődobáskor 6 játékos ugorhat a lepattanóért (3védő, 2támadó, + a dobó).⁷

4.4. A sport technikai elemeinek fejlődése

4.4.1. A játékosposztok átalakulása

A különböző korok kosárlabda játékosait, azok stílusait összehasonlítani rendkívül nehéz feladatnak bizonyul, viszont néhány változás mindenki számára egyértelmű lehet. Elsősorban ki kell emelnünk, hogy a center pozíció már nem bír akkora „hatalommal”, mint egykoron. Maga a „center” szó” a következőt jelenti:

„Általában a csapat legmagasabb játékosa, aki támadáskor az ellenfél kosara előtt áll. Ők képviselték az 5-ös posztot a játékban. Ilyenkor az a feladata, hogy passzt fogadjon és pontot szerezzen, valamint blokkolja a védőket, segítse csapattársai pontszerzését és értékesítse a lepattanókat. Védekezéskor fő feladata a támadók blokkolása, passzaik elcsúszása, valamint a lepattanók megszerzése.” (Kosárlabda, Széchenyi 2020)

Ennek egyik fő oka a sport szabályainak fejlődése, másrészt pedig a játékosok egyéni képességeinek fejlődése. A centerek mára inkább védekező és lepattanózó szerepet töltenek be a pályán, viszonylag ritkák azok a játékosok, akiknek cselezési, dobási képességük is kiemelkedő. Az alacsony termetű játékosok esélyei a profi sportra rendkívül alacsony volt, hiszen nem volt jellemző a játékra a tempó, középtávli dobás, a hárompontos kosár pedig jó ideig nem is volt érvényes. A játékosok azonban egyre atletikusabbak, mozgékonyabbak, robbanékonnyak lettek, melynek hatására az alacsony játékosok is képesek voltak kosarakat szerezni, így a centerek egyeduralkodó szerepe véget ért.

⁷ URL> <https://hunbasket.hu/hir/20705/a-kosarlabdazas-tortenete-3> [2023. 02.24. 09:50]

Kisebber termetük miatt az ő feladatuk volt a labdavezetés, passzolás, a játék irányítása, ebből a szóból származik a poszt neve is, vagyis az „irányító” poszt, ők a képviselik a játékban az 1-es posztot, melynek fogalma:

„Általában a legalacsonyabb játékos, gyorsasága a legfőbb erénye. Feladata a labdavezetés, irányítás, passzolás, jó támadóhelyzetek kialakítása. Támadásnál a távolabbi dobásokat is el kell vállalniuk, főként a szélekről, védekezésnél elsődleges feladatuk a passzok blokkolása, a labda megszerzése, ellentámadás indítása.” (Kosárlabda, Széchenyi 2020)

További 3 posztot különböztethetünk meg a kosárlabdában: kettes poszton játszik dobóhátrvéd, hármas poszton az alacsonybedobó, négyes poszton pedig az erőcsatár. A posztok elkülönítése tette lehetővé, hogy minden játékos azon játszhasson, ahol a legjobban tud teljesíteni, továbbá, amelyik testalkatához, képességeihez a legjobban illik.

4.4.2. A zsákolás kialakulása

Pontos feljegyzések nem számolnak be arról, hogy mikor is történt az első zsákolás a sport történetében, viszont az 1930-as évek második felében a látványos mozdulat rendkívül gyorsan elterjedt a játékosok körében. Az 1940-es évekre a mozdulatsort tökéletesítette a 213cm magas Bob Kurland, aki az Oklahoma A&M játékosja volt. Az ötvenes-hatvanas években a zsákolásra úgy tekintettek, mint egy felesleges mozdulatsorra, amely nem illik a játék képébe, éppen ezért 1967-ben betiltották az egyetemi bajnokságokon. Döntésüket azzal indokolták, hogy a mozdulat túlságosan balesetveszélyes, értelmetlen, és csak annyi az előnye, hogy a magas játékosok a fizikai erejüket tudták kimutatni a többi játékos felé. A tiltás másik okának a faji megkülönböztetést tartották. A tiltás egészben a 1976-ig életben volt, végül ebben az évben a hárompontos dobást és a zsákolást is legálissá tette a NCAA.⁸

A mai kosárlabda elképzelhetetlen lenne számunka zsákolás nélkül, akár az európai, akár az amerikai kosárlabdát vizsgáljuk. Hiszen mára már rengeteg fajtáját, különböző látványos formáját ismerhetjük a mozdulatnak.

4.4.3. A cselezések fejlődése

A sport kialakulásának kezdeti szakaszában a labdavezetés, mint lehetőség nem létezett, hiszen a labdát onnan kellett eldobi, vagy passzolni, ahol a játékos azt birtokba vette. Természetesen a cselezésnek rengeteg fajtája ismert, beszélhetünk labda nélküli és labdával

⁸ URL > https://index.hu/sport/alapvonal/2016/10/25/nba_elso_zsakolas_fortenberry_kosarlabda_jabbar/
[2023.02.24. 10:00]

végrehajtottól. A labda nélküliek viszonylag hamar kialakultak, ide sorolhatók a különböző testcselek, indulócselek. A labdával végzetek főként a szabályváltozások után fejlődhetnek ki, hiszen a labdavezetés lehetősége a cselezéseknek egy új teret nyitott. Ide sorolhatók a labdavezetés közben végzett, az ellenfél ellen irányuló megtévesztések: indulócsel, keresztátütés, láb közötti átütés, hát mögötti átütés, lefordulás. Megindulás előtt labdával végezhető csel a dobócsel és az indulócsel. A játék képe külső szemlélőként nézve mára már sokkal élvezetesebb, izgalmasabb, mely főként az fentebb említett technikai elemek nagy arányú fejlődésének köszönhető. A sport mára már a világ egyik legnézettebb, legtöbbek által üzött sportjai közé tartozik.

5. Utánpótlás programok Magyarországon

Szakedolgozatomban további részében a magyar utánpótlás programokat kívánom bemutatni, kezdve a legfiatalabb korosztálytól (1. évfolyam) egészen a felnőtt korosztályig. A Fókuszban a 6-12 éves gyermekek kosárlabda bajnokságai helyeződnek, de fontos, hogy említést tegyek a sportolni vágyó gyermekek lehetőségeire a későbbi években. Célom, hogy megismerjem ezen bajnokságok felépítését és szerkezeti egységeit. Ezek mellett mélyebben feltárnám a feltételeit a versenyeken való szereplésnek, a játékosok nevezésének, továbbá a nevezési szabályokat és a főbb költségeket is. A rendszer bemutatását követően a szabályok, illetve a versenyek lebonyolítása, helyszínei és időpontjai kerülnek előtérbe. A különböző bajnokságok szerkezeti eltérések lehetnek egymástól, viszont a céljuk megegyezik, mégpedig, a tehetséges fiatalok sportolási lehetőségének biztosítása.

5.1. A Kosárpálánta program

A bajnokság célja, hogy a 6-10 éves korosztály számára sportolási lehetőséget biztosítson, a tehetséges gyermekeket pedig bekapcsolja a hazai kosárlabda életbe. A program egyik építőköve, hogy fejlessze a gyermekek motoros képességeit, ezzel elősegítve, hogy a mozgás a mindennapi életük részévé váljon, továbbá, hogy előkészítse a jövőbeli versenyszinten sportoló fiatalok kosárlabda sport iránti szeretetét. A Kosárpálánta nem kizárólagosan a kosárlabda oktatására fókuszál, hanem ötvözi az atlétika, gimnasztika és a küzdősportok mozgásanyagait is. A versenyek kiváló lehetőséget biztosítanak az intézmények, sportegyesületek közti kapcsolatteremtésre, illetve szakmai továbbképzés lehetőséget is nyújt a testnevelő pedagógusoknak, edzőknek. Kitalálója és kivitelezője Debrődy István, aki játékvezetőként és a székesfehérvári kosárlabda közismert alakjaként tevékenykedett. Alapításának éve 2013- 2014- es év volt, amikor is a program csupán 4 mintacsoportra épült

Székesfehérváron. 2016-ra 11 városban, 51 csoportban folytatódott a sportolási lehetőség, mely 1000 sportoló gyermeket jelentett. 2017-ben elindult a Kosárpalánta bajnokság, mely 2020-ra több mint 300 csapattal zajlott. Jelenleg éves szinten közel 400 iskolai és/ vagy óvodai csoport által zajlik a bajnokság.⁹

5.1.1. A kosárpalánta kerettanterv

A sikeresen elindított program eredményeként létrehozták a Kosárpalánta kerettantervet, amely az általános iskola 1-4 évfolyamos testnevelés tantervének egy kiegészítő részét képezi a 22/ 2016. (VII. 25.) EMMI rendelet alapján. Megjelenésének ideje: MK 2016/126. (VIII. 25.) A tanterv célja megegyezik a program céljaival. A kerettanterv célkitűzései, szellemisége szorosan kapcsolódik a testnevelés és sportéhoz, számos feladata, mozgásanyaga az utóbbira ráépítve valósul meg. A tanterv a heti szintű háromórás testnevelés és sporthoz igazodva került bevezetésre, mely mozgásanyagai kiválóak a 2 órás időkeret teljesítéséhez. Az oktatás egy teljesítmény piramison keresztül kerül felépítésre, melynek alsó szintjén a megfelelő mozgáskultúra, mozgásfejlesztés foglal helyet, ami a mozgás megalapozásáról szól, melynek oktatása főként 1-2. évfolyamon tanuló gyermekek számára fókuszál. A mozgástanulással az alábbi három terület fejlesztése elengedhetetlen: hajlékonyság, stabilitás és helyzetérzékelés, melyek megadják az alapot a piramis második szintén lévő, teljesítményfejlesztésre. A 7-8 éves korú gyermekeknél még nem célzott feladata a tantervnek, viszont a 9-10 éves korosztálynál, vagyis a 3-4. évfolyamon már életbe lép a célzott fejlesztés, ezen belül is főként a gyorsaság és az állóképesség területének képzése. Ezt követi a piramis harmadik fokán található a sportágspecifikus ismeretek, vagyis itt már kezdetét veszi az ezen képességek elsajátítása labdás és labdanélküli gyakorlatok végrehajtásával. Az említett szintek szorosan kapcsolódnak egymáshoz, önmagának egyik fejlesztése sem lesz célravezető. A legfontosabb feladat, hogy a különböző korosztályoknál megfelelően válasszuk meg az oktatni kívánt mozgásanyagot. A tanterv módszertani elveinek megfogalmazásával egy könnyen áttekinthető keretet biztosít a gyermekek és az oktatók számára. Ezen elvek közé tartozik a versenyszellem kialakítása, különböző mennyiségi és esztétikai feladatok, folyamatos foglalkoztatás biztosítása, bemutatása, megfelelő kommunikáció, pozitív és korrektív visszajelzések, hibajavítás, egyértelmű, könnyen érthető és a korosztálynak megfelelő feladatok, minél több páros és csoportos feladatok bevezetése, alapsportágat érintő mozgások, továbbá a létszámhoz és helyzethez a megfelelő feladatok megtalálása. Rendkívül fontos, hogy

⁹ URL> <https://www.kosarpalanta.hu/introduction.php> [2023.02.24. 10:10]

a gyakorlatok egymásra épüljenek és továbblépés csak akkor történjen, ha az alapokat megfelelő szinten elsajátították a tanulók.¹⁰

5.1.2. Magyarország Kosárpalánta programjának versenykiírása 2022/2023 (Bodnár, 2022c)

A bajnokság a Kosárpalánta programban résztvevő csapatok egymás közötti versenye, melynek programgazdája a Magyar Kosárlabdázók Országok Szövetsége, vagyis az MKOSZ. A megmérettetések versenyzési lehetőséget nyújtanak a legfiatalabb sportolni vágyó gyermekek számára. A rendező, vagyis az MKOSZ jogosult döntéseket a bajnoksággal kapcsolatos ügyekben hozni, illetve a versenyszabályokkal, versenykiírással kapcsolatban a MKOSZ Versenybizottságnak van joga. A versenykiírás a 2022/2023 évre vonatkozik, melynek hivatalos versenynapjait az Utánpótlás Versenynaptár foglal magába. A programba közintézmények, sportiskolák, sportegyesületek, sportkörök egyaránt jelentkezhetnek és versenyeztethetik tanulóikat és/ vagy sportolóikat. A fentebb felsorolt intézmények akár több csapatot is nevezhetnek egy korosztályon belül. A nevezési feltétel, hogy a jelentkezett csapat a Kosárpalánta programnak résztvevője legyen. A csapatok összetétele nemtől független, tehát lehet fiú, lány vagy akár vegyes összetételű is.

Korosztályokat tekintve a bajnokság alsó és felső korhatárt fogalmaz meg:

„A Kosárpalánta bajnokság alsó korhatára: A bajnokságban a 2016. szeptember 1-én és utána született sportolók nem szerepelhetnek.

A Kosárpalánta bajnokság felső korhatára: A bajnokságban a 2011. december 31-én és előtte született sportolók nem szerepelhetnek.” (Bodnár, 2022c)

A bajnokság négy korosztályban kerül megrendezésre. A korosztályok évfolyamonként különülnek el, vagyis első korosztályról (első évfolyam), második korosztályról (második évfolyam), harmadik korosztályról (harmadik évfolyam) és negyedik korosztályról (negyedik évfolyam) beszélhetünk. A különböző korcsoportokban történő szereplés feltétele, hogy a versenyzőknek a fentebb említett alsó és felső korhatár közötti időben kellett születniük, vagyis 2012. január 1. és 2016. augusztus 31. között született gyermekek vehetnek részt a bajnokságban. Egy játékos a saját korosztályától maximum eggyel feljebbi korcsoportban játszhat. A versenyen való szereplés másik feltétele, hogy egy csapatnak minimum 8 fővel ki

¹⁰ URL> https://kerettanterv.oh.gov.hu/07_melleklet_miniszter/k1_07_egyeb/7.32_kosarpalanta_1-4.doc
[2023.02.24. 10: 30]

kell tudnia állni egy adott tornán. A csapatban való részvételhez a gyermekeknek rendelkezniük kell érvényes sportorvosi engedéllyel, továbbá szerepelniük kell a 2022/2023 szezonra vonatkozó csoportos játékgengedélyen is, melyen legalább 10 játékos fel van tüntetve. Ezen dokumentumok meglétéről és annak hiteles bizonyításáról a csapat képviselője felel. Abban az esetben, ha egy csapat valamilyen oknál fogva 7 vagy annál kevesebb sportolóval jelenik meg egy tornán, akkor a mérkőzést lejátszhatják, viszont a csapatversenyen kívül szerepel. A bajnokságra nevezni az MKOSZ által létrehozott elektronikus rendszerben lehetséges, melynek első határideje: 2022. november 1. A második nevezés már a versenyzési időszakban történhet, amelynek legkésőbbi időpontja: 2023. január 10. A versenyek egy szezonra számolva részvételi díja van, aminek összegét a nevezett csapatoknak kell megfizetni a kiszabott díjfizetési határidőig. Ezen kiadás mellett a sportszervezeteknek saját költségeikre kell megoldaniuk a tornákra való utazást. Azon csapatok, akik sikeresen nevezni tudtak, azok kötelesek elfogadni a MKOSZ szabályait és az ahhoz tartozó korosztályra vonatkozó versenykiírást.

A megmérettetéseket csak hitelesített kosárlabda pályákon lehet lejátszani. Az idei, vagyis a 2022/2023-as szezonban három területi verseny és egy Országos Jamboree kerül megrendezésre. Az előbbi tornák pontos időpontjait az Utánpótlás versenynaptár foglalja magába, ezen napoktól eltérni csak külön engedéllyel lehetséges. A területi csoportok beosztásának határideje 2022. november 15. A négy korosztályból induló csapatokat maximum kilenc területre osztják be, vagyis legfeljebb ennyi helyszínen kerülnek megrendezésre a mérkőzések. Az utolsó, Országos Jamboree-ra azon csapatok kapnak kvalifikációt, akik a területi összecsapásokon a legjobb eredményt érték el.

Szabályokat tekintve ezen bajnokság szinte teljes mértékben eltér a hagyományos kosárlabda mérkőzésektől, hiszen itt a nem az a győztes, aki több kosarat szerez. A gyermekek az MKOSZ által finanszírozott Kosárpalánta mezékben végzik a feladatokat. Egy versenyen a csapat minden ott lévő játékosa részt vesz. A területi tornákon a résztvevő sportoló gyermekek csak és kizárólag a saját csapatuk színeiben léphetnek pályára. Minimum létszám 8 fő, a maximum pedig 14. A versenyfeladatok osztályonként vannak elkülönítve, melyek megfelelnek a tanulók életkori sajátosságainak. Mind a 4 évfolyam feladatai közé tartozik a különböző sor és váltóversenyek labdával és anélkül, illetve a labdás ügyességi feladványok. A 2., 3. és 4. osztálynál az imént felsorolt feladatok mellett dobó feladatokkal, továbbá labdás játékokkal (egymás ellen) egészül ki a torna. A sorversenyek célja, hogy a csapatok a lehető legrövidebb idő alatt hajtsák végre a kijelölt pályákat úgy, hogy minden tanuló egy alkalommal kerül sorra. Az ügyességi feladatnál a cél, hogy minden játékos a legrövidebb idő alatt végrehajtsa a

kiszabott feladványt, annyiszor, ahányszor azt a feladat ismertetésekor meghatározzák. A dobóversenyek célja egyértelmű, a lehető legtöbb sikeres kosár szerzése. Minden tevékenység után pontot kapnak a csapatok. Az 1. öt pontot, a 2. négyet, a 3. hármat, és minden további eggyel kevesebbet kap. Egy tornán a végső helyezéseket ezen részpontok összeadása alapján állapítják meg. Az eredmények közlését a rendező csapatnak kell jeleznie az MKOSZ felé. A megmérettetéseken csak olyan pedagógusok és/ vagy edzők képviselhetik a csapatok, akiknek az adott évre (jelenleg 2022/2023) tulajdonukban van érvényes Kosárpalánta bajnokságra érvényes edzői működési engedély. A megrendezésre kerülő tornákon VB elnökök vannak jelen, akiket az erre illetékes hivatal jelöl ki.

A Kosárpalánta bajnokság részletes megfogalmazza a versenyek feladatait. A sorversenyek feladatai a következők: futás egyenes vonalban oda-vissza, szlalomfutás, bójakerülés-gát és akadálykerülés, pókjárás majd futás, négykézlábon járás majd futás. Labdával történő sorversenyek: labda gurítása szlalomban, labdavezetés egyenes vonalban oda-vissza, majd odafelé szlalomban vissza pedig egyenesen, megadott kézzel labdavezetés. Párban kézfogással futás, majd kiegészítve úgy, hogy közben szlalomfutás, majd először csak az egyik, utána pedig mindkét játékos labdavezetéssel halad. Az ügyességi játékok: gumilabdás csatárlánc, labdaadogatós, szembeváltó labdavezetéssel, majd szintén ez a gyakorlat szlalommal közepén, szembeváltó: passzolás- mögé futás, ugyanezen gyakorlat először egy, majd két labdával kiegészítve, majd pedig bójakerüléssel ötvözve. Ezen feladatokkal nehézségi fokuk alapján minden korcsoportnál találkozhatunk. 1. osztályosoknál a fentebb említett versenyszámok feladatai szerepelnek egy adott tornán. A másik 3 korcsoport számai kiegészülnek ezek mellé dobó feladattal, aminek neve: mentőöv, melynél minden játékos sorban dob, kihagyott dobás esetén pedig a mögötte álló egy sikeres dobással menthet. A dobás kialakítása mellé fontos, hogy a tanulók megismerjék a játék alapjait, amibe a következők tartoznak: csapatkidobó, pontszerző, vonalkosárlabda, kosárlabda 4-4 ellen és a kétlabdás kiejtő. A korosztályok előrehaladásával egyre nagyobb teret kapnak a komplexebb feladatok, illetve a kosárlabda technikai elemeinek és a csapatban történő játékok tudásának elsajátítása. A programban kidolgozott feladatok remek előkészítői a későbbi célsport oktatásának.¹¹

¹¹ URL> https://hunbasket.hu/documents/55283_Kosarpalanta_Versenyszamok_2023_V.pdf [2023.02.24. 11:00]

5.2. A Kenguru és Gyermek bajnokság (Bodnár, 2022b)

5.2.1. A verseny célja

Magyarország Kenguru és Gyermek bajnokságát a Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetsége (MKOSZ) működteti. A bajnokság céljai között szerepel a tehetséges gyermekek felkutatása és beépítése a kosárlabda életbe már általános iskola alsó tagozatában. Továbbá kapcsolatépítés a tanintézmények és a sportegyesület között, mely elősegíti a sportélet gördülékeny működését. Szakmai előrehaladást biztosít ezen korosztályban dolgozó edzők, testnevelő pedagógusok számára. Fontos megemlíteni, hogy a gyermekeknek ezen életszakaszában javul a motorikus tanulási képességük, ennek eredményeként rengeteg új mozgást képesek megfelelő színvonalon elsajátítani. Csökken a felesleges mozgások száma, így az adott mozdulatokat (pl. labdavezetés) pontosan tudják végrehajtani. Ez a sportolás kora, hiszen a gyermekek szinte bármilyen sportot élvezettel űznek, így a motivációjuk, teljesítményvágyuk mindig maximum szinten van jelen. A nemek közti különbségek ebben a korban megjelennek ugyan, de nagy mértékű különbség nem figyelhető meg a teljesítményükben, ennek következtében a fentebb említett két bajnokságban fiúk és lányok egyaránt, akár egymás ellen is küzdhetnek a mérkőzések alkalmával. Összeségében elmondható, hogy ez a korszak a mozgásfejlődés egyik csúcsidezőszaka, a mozgástanulás, mozgástanítás egyik legkedvezőbb periódusa gyermekkorban, így a kosárlabda alapjainak elsajátítására tökéletes időpont.

5.2.2. A bajnokság rendezője

„Az MKOSZ gyakorol valamennyi olyan jogkört a sportszervezetek, a játékosok és a bajnokságban közreműködő valamennyi személy felett, amelyre a jogszabályok, az MKOSZ szabályzatai, valamint a Versenykiírás felhatalmazzák.” (Bodnár, 2022b)

„Az MKOSZ jogosult elvégezni minden döntést igénylő egyeztetést. A Versenyszabályokkal, Versenykiírással összefüggésben az MKOSZ Versenybizottság jogosult első fokon eljárni és határozatot hozni minden olyan ügyben, amely a Versenyszabályok, az MKOSZ szabályzatai és jelen Versenykiírás kapcsán a bajnokság lebonyolításával függ össze. Az MKOSZ hivatalból vagy kérelemre jár el.” (Bodnár, 2022b)

5.2.3. A verseny résztvevői és a játékosok szerepeltetése

A versenyek lebonyolításának napjait az Utánpótlás Versenynaptár 2022/20233 tartalmazza. A bajnokságban részt vehetnek közintézmények, DSE-k, DSK-k, Sportiskolák és Sportegyesületek egyaránt, melyek egy korosztályon belül több csapattal is nevezhetnek.

A csapatok összetételét tekintve lehet fiú, lány vagy vegyes. Korosztályok szempontjából megkülönböztet Kenguru (U11) és Gyermek (U12) bajnokságot. Előbbibe azon sportoló gyermekek tartoznak, akik 2012. január 1. és 2013. december 31. között születettek, míg utóbbiba, akik 2011. január 1. és 2012. december 31. között. A csapatok mindkét bajnokságban legfeljebb 12 fővel nevezhetnek egy adott mérkőzésre, de Kenguru bajnokságban a minimum jelen lévő gyermekek száma 8 fő, Gyermekben pedig 10 fő. Amennyiben ez a kritérium nem valósul meg, abban az esetben a vétkes csapat pótdíjat köteles fizetni az MKOSZ számára. Egy csapatban olyan játékosok rendelkeznek pályára lépési jogosultsággal, akik szerepelnek csapatuk 2022/2023.szezonra vonatkozó csoportos játékgengedélyén, ez mellett pedig érvényes sportorvosi igazolással rendelkeznek és ezen 2 dokumentumot be tudják mutatni mérkőzések előtt a hivatalos személynek (VB elnök).

5.2.4. Nevezés és költségek

A csapatoknak az első forduló előtt a nevezésüket le kell adniuk, melynek előző évi határideje 2022. augusztus 28. volt. Amennyiben egy sportegyesület nem nevezett az fentebb említett határidőig, abban az esetben a 2. forduló végéig meglehet azt. Nevezni az MKOSZ által erre a célra létrehozott rendszer segítségével lehet. A versenyekre szomszédos országok csapatai is nyújthatnak be nevezést, viszont a mérkőzéseket csak Magyarország területén játszhatják le. A nevezési lap mellé az ország kosárlabda szövetségének engedélyét is csatolni kell. A jelentkezők elfogadják a MKOSZ szabályzatait és annak a korosztályra vonatkozó versenykiírását. A nevező csapatoknak részvételi díjat kell fizetniük az MKOSZ számára, melyet a nevezési határidőig kötelesek befizetni. Az tornákra történő utazás költségei (pl. buszbérlés) szintén a nevező egyesületeket terhelik. Egy adott tornán a hazai csapatot, vagyis a rendezőt (aki biztosítja a mérkőzések helyszíneit) terheli a mérkőzésen kötelezően jelen lévő hivatalos személyek (játékvezetők, VB elnök, asztalszemélyzet) kifizetése.

5.2.5. A versenyek lebonyolítása

A vetélkedőket kizárólag az MKOSZ vagy az adott terület Kosárlabda Szövetsége által hitelesített létesítményekben lehet lebonyolítani. Az 1-8. fordulóban előre kiírt hivatalos dátumoktól eltérni csak a Versenyiroda külön engedélyével lehetséges. A sportszervezeteket területi csoportok kialakításával sorolják be, összesen 10 területet választanak el országos szinten. Az U11-es bajnokságban a csoportok kiválasztása sorsolással, illetve erősségi sorrend alapján történik. Az U12-es programnál pedig az előző évi 7. forduló végeredménye alapján történik a besorolás. Amennyiben egy adott szövetség az előző évben nem indult, abban az esetben a legalsó csoportba kerül besorolásra. Egy csoportban 3 vagy 4 csapat mérkőzik egymás

ellen, a tornát pedig egy nap alatt kell megrendezni. A lebonyolítási forma három egyesület esetén a körmérkőzés forma, melynek sorrendje: 1-3, 2-1, 3-2. Négy sportklub esetén pedig elődöntő, döntők és verseny a 3. helyezésért, melynek sorrendje: 1-4, 2-3, 3. helyért, döntő. Egy forduló után a győztesek eggyel feljebb az utolsók pedig eggyel lejjebbi csoportba kerülnek. Kivételt képeznek ez alól a 2-0, 0-2 vagy 0-0 eredmény, ezekben az esetekben a csapatok több csoportot is eshetnek lefelé. Fordulónként pontszerzés lehetséges, melyek a helyezések szerint történnek és a fordulók során összeadódnak. Amennyiben az utolsó forduló után pontegyenlőség alakul ki, akkor a végső helyezést a csapatok egymás ellen játszott mérkőzéseinek pontkülönbségei döntenek el. Ha nem volt egymás ellen vívott mérkőzés, akkor a mérkőzéseik kosáráránya dönt. A vidéki csapatok számára Régiós Jamboree-t rendeznek, amely a 8. forduló, innen továbbjutnak az 1. helyezett, akik helyosztó tornát játszanak. Azon csapatok, akik nem kerültek a Régiós Jamboree-ba, azok számára az adott területen rendezik meg a 8.fordulót.

5.2.6. A szabályok

A két bajnokságnak különböző speciális szabályai vannak, melyek megkönnyítik a játékot a gyermekek és az egyesületek számára. Az öltözéket az MKOSZ biztosítja, mellyel elősegíti a sportszervezetek költséghatékonyabb működését, továbbá a kisebb méretek miatt nehezebb volna ezen öltözékek beszerzése. Időkérésre minden negyedben 1 lehetőség van, illetve hosszabbításonként szintén 1. U11-es bajnokságban egyszerre négy játékos léphet pályára, és minden negyedben legfeljebb 6 játékos, vagyis 2 cseré engedélyezett. Azon játékosok, akik az első negyedben pályára léptek, azok a második negyedben nem szerepelhetnek. A harmadik negyedben bárki (maximum 6 játékos) játszhat, viszont ők a negyedik negyedben szintén nem kaphatnak játéklehetőséget. Sérülés vagy az 5. személyi hiba után (kipontozódás), ha a csapatnak nincs cserére lehetősége, abban az esetben az ellenfél edzője kijelöl egy játékos, aki pályára léphet. Hosszabbítás esetén bárki pályára léphet, aki jogosult a játékokra. A játékosokat egy adott negyeden belül szabadon lehet cserélni, betartva a fentebb említett szabályokat. Cserélni bármikor lehet, amikor a labda nincsen játékban, vagyis holt, illetve ebben a korcsoportban sikeres mezőnykosár után is van rá lehetőség. 24 és 8 másodperces szabályt nem alkalmaznak, illetve a 3 másodperces szabály megszegése sem von büntetést maga után. Visszajátszás csak az 5. fordulótól kerül alkalmazásra. Csapathibák számolása sincsen hatályba a mérkőzések során. A versengések utolsó 2 percében minden személyi hibát követően két büntető dobás a támadó csapat javára. A dobás akkor is érvényes, ha a büntetődobó játékos véletlenül rálép a büntetővonalra a dobás pillanatában.

A büntetővonal közelebbi része a palánk síkjától 2,75 méterre van kijelölve a dobójátékosoktól. A gyűrűmagasság pedig 2,60 méter. A mérkőzéseken félidőben a csapatok minden jegyzőkönyven szereplő játékosa egy büntetődobást kísérel meg, amely, ha sikeres akkor az hozzáadódik a csapat addigi pontszámához. A mezőnykosarak 2 pontot érnek, a büntetők 1-et, 3 pontos pedig sem U11-ben, sem pedig U12-ben nincsen. A játékidő 4x10 perc futóóra, vagyis a mérkőzésórát csak bizonyos esetekben kell megállítani: negyedek végén, időkérésnél, büntetődobásnál, csere vagy sérülés esetén, illetve, ha a játékvezető úgy ítéli meg. A játszma utolsó 2 percében az időmérés a nemzetközi szabályok szerint történik. U12-es bajnokságban a játékidő 4x 8perc, az idő mérése pedig a fentebb említett nemzetközi szabályok szerint zajlik. Ebben a korosztályban már életbe lép a 24 és a 8 másodperces szabály. A pályán egyszerre 5 játékos játszhat, és egy negyedben maximum 6 játékos léphet pályára. A negyedekben történő pályára lépés szabályai megegyeznek a Kenguru bajnokságban alkalmazottakéval. A félidei büntetődobás szintén a mérkőzés része, a büntetővonal közelebbi szélé a palánk síkjától 3,95 méterre helyezkedik el. Az 5. csapathiba elérése után minden szabálytalanságért 2 büntetődobás jár azon csapat javára, amely ellen a személyi hiba történt.

E két korcsoportnál a védekezésre és támadásra speciális szabályokat fogalmaz meg az MKOSZ. Az emberfogás engedélyezett, mely azt jelenti, a támadó és védő „párok” a meccs egészében felismerhetők. Besegítő védekezés szintén szabályos, viszont labdás játékos megállítás után egyből vissza kell futnia a saját támadó „párjához” vagy a védő játékosok támadót cserélnek („párt cserélnek”). A területvédekezés és a csapdázás tilos. A védekezésre vonatkozó szabályok megszegésének megítélése a mérkőzésen jelenlévő két játékvezető feladata, szükség esetén a VB elnök konzultálhat velük. A szabálysértést első alkalommal jelezni kell a csapat edzőjének, a továbbiakban pedig az edző ellen technikai hibát kell ítélni, mely 1 büntetődobással és labdabirtoklással jár az ellenfél javára. Ezen büntetést a digitális jegyzőkönyvbe nem kell feljegyezni, azonban az esetről jelentést köteles tenni a VB elnök, illetve az 1. számú játékvezető. Támadás tekintetében az elzárások minden formája tiltott. Minden kosár kettő pontot ér, kivéve a büntetődobás, tehát hárompontos kosár nincsen. Ezen felsorolt szabályok bizonyos szinten leegyszerűsítik a játékot, így a gyermekek a játék alapjainak elsajátítására fókuszálhatnak a mérkőzések alatt, mint a labdavezetés, passz, ziccerdobás. A játékidő csökkentése szintén segítség a fiatal sportolók javára, hiszen egy kosárlabda mérkőzés teljes hosszában megterhelő lenne a játékosok szervezetének, főként, hogy egy torna alkalmával minden csapat több mérkőzést játszik.

5.2.7. Egyéb határozatok

Minden mérkőzésen kötelező a digitális jegyzőkönyv használata. A játzmákon kizárólag olyan edzők képviseltethetik magukat, akik rendelkeznek az adott évre érvényes Edzői Működési Engedéllyel. Abban az esetben, ha az oktatót kiállítják és nem rendelkezik másodedzővel a csapat, akkor a mérkőzés félbeszakad. A bajnokságokban két játékvezető rendszer működik. Minden torna előtt a csapatoknak csapatnévsort kell készíteniük, melyen fel kell tüntetni a játékosok nevét, mezszámát, az edző nevét és engedélyének számát. A megmérettetések 5-ös méretű, MOLTEN márkájú kosárlabdákkal folynak. A szervező csapatok kötelessége, hogy a mérkőzések előtt fényképet készítsenek melyen a két csapat játékosainak (minden játékosnak, (aki a jegyzőkönyvbe fel lett jegyezve) az edzőknek és a játékvezetőknek is szerepelniük kell. Fontos, hogy a gyermekek mezszáma is látszódjék az elkészített fotón. Ezen felvételek a rendező egyesületnek a torna rendezését követő két munkanapon belül el kell juttatnia a MKOSZ számára. Ezen cselekmény elmaradása pótdíj megfizetését eredményezi. Videófelvételeknek csak a régiós Jamboree-n, illetve az Országos Jamboree-n kell készülniük, melynek a jegyzőasztaltól szemből kell készülnie. A videók jól láthatónak kell lennie, a hivatalos személyek, a játékosok és az edzők tevékenységének. Ezeket szintén az MKOSZ számára kell elküldeni.

Erőviszonyok megállítása:

„5-ös tudásszint: U12: A csapat tagjai 2010-es születésűek, U11: 2011-es születésűek, egy vagy több éve kosaraznak, technikai tudásuk a korosztályban magas szintű.

4-es tudásszint: U12: A csapat tagjai nagyobb részben 2010-es születésűek, U11: A csapat tagjai nagyobb részben 2011-es születésűek, egy vagy több éve kosaraznak, technikai tudásuk a korosztályban jó szintűnek mondható.

3-as tudásszint: A csapat tagjai vegyes életkorúak, technikai tudásuk a korosztályban vegyes szintűnek mondható.

2-es tudásszint: A csapatot vegyes életkorú, sok fiatal, kezdő gyerek alkotja.

1-es tudásszint: A csapat tagjai fiatalok, teljesen kezdők és a csapat célja a játéklehetőség biztosítása.” (Bodnár, 2022b)

5.3. A Dobd a kosárba!

A kosárlabda sport oktatása egy rendkívül komplex feladat, a játék technikai elemeinek oktatásához a sportolóknak rendelkezniük kell bizonyos mozgáskészségekkel, amelyek elsajátításához a biztos alapok kialakítása elengedhetetlen. A sportág vezetői egységes tanítási elvek alapján szeretnék volna megismertetni a legfiatalabb sportolni vágyó gyerekekkel a sportág alapjait. Ennek eredményeként 2012 márciusában kezdetét vette a „Dobd a kosárba” sportágfejlesztési program.

5.3.1. A program célja

A munkaterv célja, hogy az általános iskolai alsó tagozatos gyermekek megismerjék és megszeressék ezt a sportágot, ezzel megalapozva, hogy már egészen kis korban elsajátítsák a kosárlabdához szükséges alapvető mozgásokat. Ez mellett fontos, hogy a kistéleplési közintézmények is részt vehessenek a programban, melyhez a tárgyi feltételeket az MKOSZ biztosítja. Továbbá szükséges, hogy az Oktatási Intézmények és az MKOSZ közötti együttműködés létrejöjjön, annak érdekében, hogy a fentebb említett célok teljesülni tudjanak. A projekt sajátos módszerekkel, elsősorban versenyekkel és csapatjátékokkal, és maradandó élmények átadásával szeretné elősegíteni a gyermekek fizikai aktivitását. A szakmai felügyelet felelősei Rezák László és Zsolnay Gyöngyi. Utóbbi a program megalkotója és a Dobd a kosárba! című könyv szerzője is.¹²

A könyvben célként a következőt fogalmazza meg:

„Figyelem! Nem mindenből lesz Diana Taurasi vagy Michael Jordan! De mindenből lehet kosárlabda-imádó felnőtt, aki gyerekként megszerette ezt a sportágot. Ez a célunk. Hogy minél több kosaraskölyökből legyen majdan szurkoló, támogató, jó barát. Mert mindenkire szükség van, ha biztonságban akarjuk tudni e csodálatos spotág jövőjét.” (Zsolnay, 2013)

A kiadvány célja, hogy a 6-12 év közötti gyermekek körében segítséget nyújtson a kosárlabda megszerettetésében és tanításában. A könyvben azon feladatokat olvashatjuk, amelyek az imént említett célok megvalósítását teszik tehetővé. Ebbe beletartozik az alapvető mozgáskészségek fejlesztése, a koordinációs és kondicionális képességek kialakítása és azok fejlesztése, élmények szerzése, átadása, játékok, versenyek keretein belül, személyiségfejlesztés és az egészséges testi fejlődés megalapozása (Zsolnay, 2013).

¹² URL> <https://hunbasket.hu/dobd-a-kosarba/> [2023. 02. 26. 18:50]

5.3.2. Együttműködési megállapodás

A megállapodás a társasági adódóból történő támogatás lehetőségének keretén belül jön létre, melynek célja a program megvalósítása. A megállapodó felek: Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetsége és egy adott Köznevelési Intézmény, valamint a Köznevelési Intézmény fenntartója, egy adott Tankerületi Központ. A megállapodás tárgya a megállapodó felek között a kosárlabda sportág népszerűsítése, gyerekekkel való megismertetése, valamint rendszeres foglalkozások megtartása. A megállapodók vállalják, hogy az imént felsorolt szolgáltatásokat díjazás vagy bármi jellegű anyagi honorálás nélkül, ingyenesen teljesítik a másik fél számára. Az MKOSZ a következőket vállalja: első alkalommal csatlakozók részére 15db kosárlabda és 2db bordásfalra függeszthető palánk biztosítása, az sportfoglalkozáshoz elsőként csatlakozó testnevelő vagy edző számára 1db MKOSZ logóval és a program nevével ellátott melegítőt küld. Továbbá az intézménynek 15db szintén logóval és felirattal szereplő mezt biztosít, melyet az edzéseken résztvevő gyermekek használhatják, illetve a foglalkozást vezető személlyel megbízási jogviszonyt köt, melyben az előírt feltételek teljesítését követően a testnevelő/ edző pénzügyi juttatást kap. A Fenntartó és a Köznevelési Intézmény vállalja: a foglalkozások 16:00 óra utáni tartásához heti 2 alkalommal, 1-1 órára biztosítja a tornaterem ingyenes használatát. Az edzéseket az intézményben tanító testnevelő vagy sportszakember tartja, akinek felügyeletét az MKOSZ által kijelölt személyek végzik. A foglalkozásokon alkalmakként és korosztályonként egyaránt 15 fős létszám ajánlott. 1-2. osztályos tanulók tartoznak az 1. korosztályhoz, míg a 3-4. évfolyamos gyermekek a 2. korcsoporthoz. Az edzések megtartásáról és azon résztvevő sportolókról nyilvántartást készít, melyet bármikor ellenőrizhetnek a felelős személyek, illetve az intézmény felelőssége, hogy csak olyan gyermekek vehessenek részt a programban, akiket az iskola orvosa nem tiltott el valamilyen egészségügyi ok miatt a rendszeres fizikai aktivitástól. Továbbá vállalják, hogy a létrejött csapattal részt vesznek egy tanévben kétszer (ősszel és tavasszal) megrendezett Megyei Jamboree-n, illetve, ha a csapat lesz a torna győztese, abban az esetben részt vesznek az Országos Jamboree-n. A szerződéseket a felek, az adott tanévre kötik, amely jelen tanévben, 2022. október 1. és 2023. május 31. között van érvényben. A következő évi megállapodásról közösen döntenek az előző év értékelést követően, mely esetén új együttműködési megállapodás kötése szükséges.¹³

¹³ URL>https://drive.google.com/file/d/1RYGas-gSs05lzeoDhigQG-JSPLMIILES/view?usp=share_link
[2023.02.26. 19:00]

5.3.3. A program fejlődése és hatása Kaposváron

Kaposvár városában több intézmény vesz részt a programban: Zrínyi Ilona Általános Iskola, Nagybaldogasszony Római Katolikus Gimnázium, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, valamint a Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium. Az intézményekben a tanulók évről évre egyre nagyobb létszámban választják a kosárlabda játékot. A Csokonai iskolában a fiúk mellett a lányokat is próbálják a sport felé integrálni a felelősök. A programban való részvételt követően a sportoló gyermekek számára lehetőség nyílik sportegyesületek keretein belül való sportolásra is. Kaposváron a Kaposvári Sportközpont és Sportiskola (rövidítve: KASI) rendelkezik a legnagyobb befogadó lehetőséggel, a lányok esetében pedig a Gyakorló DSE. Az edzők elmondása alapján nagyon fontos a kezdeti időszakban a szülőkkel való kapcsolattartás. Az elsős gyermekek körében rengeteg lehetőség van sportolni minden intézményben (pl. röplabda, vízilabda, atlétika, labdarúgás, tánc stb.). Sajnos nem minden gyermek választja a számára legideálisabb sportot. A programban dolgozó testnevelők folyamatosan figyelemmel követik a gyermekek fejlődését és próbálják a számukra a lehető legjobb sportágat kiválasztani, akkor is, ha az nem a kosárlabda. A kezdeti időszakban a labdás fejlesztések nem csak a kézzel történő labdavezetésre épülnek, hanem a lábbal és egyéb játékos mozgásokra is. A tanulók nagyon várják a versenyzési lehetőségeket, melyek alkalmával az iskolák megyei szinten mérik össze tudásukat. A sorversenyek és a vetélkedők rendkívül jó hangulatban zajlanak le. A megyei referens a sportolók számára is érdekes beszéddel szokta megnyitni a vetélkedőt. Az edzők közösen összebeszélve szervezik meg a versenyfeladatokat. Minden versenyen elsődleges, hogy ne konkrét győztes legyen, hanem mindenki győztes, aki a program tagja. Az idősebbek körében már megjelenik a valós kosárlabda játék. A gyerekek már tudnak labdát vezetni, passzolni, dobni. A programból kiöregedve a város egyesületei tárt karokkal várják a gyerekeket, mert akik innen indulnak már egy olyan alapképzéssel rendelkeznek melyek azon gyermekek esetében nincsenek meg, akik csak úgy bekerülnek a kenguru vagy a gyermek bajnokságba. Egyre több gyerek jelenik meg már a városi U18-as bajnokságában is. A képzés bevált és jól működik, az elhivatott edzők és szakemberek képesek felvenni a versenyt a többi sportággal szemben.

5.4. Magyarország további utánpótlás bajnokságai (Bodnár, 2022d)

Az 5.1., 5.2., 5.3.-as pontban említett bajnokságok célkorosztálya a 6-12 év közötti gyermekek, viszont ezeken kívül még számtalan utánpótlás program működik hazánkban. Ezen versenyek az idősebb gyermekek (U14-től kezdve) számára nyújtanak lehetőséget, hogy akár egészen felnőtt korukig egy egyesület keretein belül tudjanak sporttevékenységet folytatni versenyszinten. A cél a korábbiakban kiválasztott gyermekek tehetséggondozása, játéktudásuk fejlesztése, továbbá minden csapatnak a bajnoki cím megszerzése. A bajnokságok rendezője szintén az MKOSZ. A mérkőzések idejét a 2022/2023-as szezonra érvényes versenynaptár tartalmazza.

5.4.1. A versenyek résztvevői, korosztályai

„Magyarország Nemzeti Utánpótlás Bajnokságai a következők: Morgen Ferdinánd Emlékbajnokság (MFB), a leány és fiú Nemzeti Junior Bajnokság (NJB), a leány és fiú Nemzeti Kadett Bajnokság (NKB), a leány és fiú Nemzeti Serdülő Bajnokság (NSB). A NUB versenyei országos, illetve regionális szinteken kerülnek megrendezésre.

„Korosztályok a 2022/2023-as szezonra vonatkozóan:

NSB (U14-es bajnokság): 2009. január 1-én és utána született játékosok.

NKB (U16-os bajnokság): 2007. január 1-én és utána született játékosok.

NJB (U18-as bajnokság): 2005. január 1-én és utána született játékosok.” (Bodnár, 2022d)

A mérkőzéseken azon játékosok léphetnek pályára, akik rendelkeznek érvényes sportorvosi engedéllyel, valamint szerepelnek csapatuk csoportos játékgengedélyén. Ezen iratok meglétét igazolnia kell a csapatok képviselőjének (edzőknek) a mérkőzések előtt a hivatalos személyek számára. A tehetséges fiataloknak lehetőségük nyílik, hogy az idősebb korosztályban is játéklehetőséget kapjanak, viszont ezeknek külön kritériumai vannak, mely korcsoportonként, nemenként változhat. Minden korosztályt tekintve, egy mérkőzésen legalább 10 játékosal köteles megjelenni a csapat, de legfeljebb 12 fő jegyezhető be a digitális jegyzőkönyvbe. Külföldi játékosok versenyeztetésére is van mód, melyre külön szabályozások vonatkoznak. Csapatösszevonási/ csapat variálási lehetőség a több csapatot indító sportszervezetek számára lehetséges bizonyos szabályok meghatározásával. Az MKOSZ minden bajnokságban „A” és „B” döntőt hirdet, előbbit, az 1-8. helyezettek, utóbbit pedig a 9-16. helyezettek számára (Bodnár, 2022d).

5.4.2. Nevezés, mérkőzések rendezése és időpontjai

Az MKOSZ által létrehozott nevezési rendszerben van lehetőségük a szervezeteknek jelentkezni az adott bajnokságokra, melynek határideje az idei szezonban 2022. július 15-e volt. Ennek költsége van, mely az indulni kívánó csapatokat terheli. A nevezett egyesületek vállalják, hogy a NUB minden kiírt mérkőzésén megjelennek. Év közben történő visszalépés esetén vagy a mérkőzésen való részvétel elmulasztása pótdíj fizetéssel jár, mely szintén a sportegyesületeket terheli. Az utánpótlás csapatoknál csak olyan edző képviselheti csapatát, akinek az adott bajnoki évre szóló érvényes edzői működési engedélye van. A mérkőzések időpontjait a versenynaptár szerint kell beosztani. A tornák lebonyolítására több szabályozás is hatályban van. A megmértetések sorrendjét az összes csapat írásos beleegyezésével meg lehet változtatni. A Selejtező és Országos Főtábla mérkőzéseket csak hétvégén lehet megrendezni, kivételt képez ez alól a tornarendszer. (Bodnár, 2022d)

5.4.3. Leány Kadett és Junior bajnokság

A MKOSZ a Leány Nemzeti Kadett és Junior Bajnokságot országos versenyeken keretében valósítja meg, melyen 18 csapat vesz részt, valamint regionális tornák keretein belül, melyen a bajnokságba nevezett többi csapat szerepel. Az Országos Főtábla mérkőzésein a fentebb említett tizennyolc csapat vehet részt, melyre kiemeléssel vagy selejtezőkön való győzelemmel lehet bekerülni. Ez további 2 csoportra osztódik: Főtábla I. és Főtábla II. A döntőbe jutás előtt még részt kell venni a csapatoknak a rájátszáson, mely csoportbeosztás szerint zajlik: „piros” csoport, fehér „A” és „B” csoportban, illetve zöld „A” és „B” csoport szereplésével. Innen pedig keresztjátékkal lehet bekerülni az országos döntőbe, mely kuparendszerben kerül megrendezésre. (Bodnár, 2022d)

5.4.4. Leány Serdülő bajnokság

A bajnokságot országos és regionális versenyekkel rendezik meg. Előbbibe húsz míg utóbbiba minden további csapat kerül be. Kiemeléssel bekerülni azon csapatoknak van lehetőségük, akik az előző szezonban az országos „A” vagy „B” vagy pedig a regionális döntőben szerepeltek. A lebonyolítás selejtezőkkel kezdődik elsőként a Felsőházba jutásért, majd ezt követi a 2. selejtező, amellyel a Középházba kerülhetnek a csapatok. Az alapszakasz ezen két csoportnál a bejutottak terület szerint kerülnek besorolásra, akik torna rendszerben mérkőznek egymással (5-5 csapat). Azon indulókat, akik vagy nem jutottak fel, vagy az Alsó házba neveztek, őket öt területi csoportra osztják. A csapatokban 4 fordulóban kell részt venniük, mely szintén torna rendszerben kerül megrendezésre. Minden sporteseményt lejátzását követően, az első helyezettek eggyel feljebbi, az utolsók pedig eggyel lejjebbi

csoportha kerülnek, így összesen 4-en juthatnak magasabb helyre. Ezen tornák után kerül sor a Főtábla selejtező 1.fordulójára, ami egy két napos rendszerben kerül lejátszásra, melynek résztvevői a Felsőház két területének 1-4. csapata. Alsóháznál pedig résztvevők a Felsőház 5.csapata, a Középház területeinek 1-5. csapata, továbbá a 4 régió győztesei. A következő a Főtábla selejtezőjének második fordulója, melybe a Felsőház csoportjainak 1-4. helyezettjei, valamint az Alsóház csoportjainak 1. helyezettjei jutnak be. A nem továbbjutó csapatok helyosztó tornákon vehetnek részt. A selejtezők után az Országos Főtáblára tizenhat csapat szerezhethet kvalifikációt, a csoportok kialakítása pedig sorsolással történik. Ezen mérkőzéseket követően, kerül megrendezésre az „A” és a „B” döntő, melyen nyolc-nyolc csapat mérheti össze tudását.

5.4.5. Fiú Junior bajnokság

Az előző bajnokságokhoz hasonlóan, országos és regionális versenyek keretein belül kerülnek megrendezésre a mérkőzések. Előbbibe huszonnégy, míg utóbbiba a nevezett további csapatok jutnak be. A kiemelésnél a 2020/2021-es Kadett és a 2021/2022-es Junior bajnokság eredményei a meghatározók. A kiemelési helyek sorrendjét a helyezési sorszámok összege adja meg, vagyis az a csapat indul az első helyről, akinek a legkevesebb pontja lesz az előző két szezont tekintve. Az Országos Főtábla versenyin, a fentebb említésre kerülő huszonnégy csapat vehet részt, melyre selejtezővel lehet bekerülni. A csapatoknak selejtezőket kell játszaniuk, mellyel vagy az Országos Főtábla I.-be (12 csapat) vagy az Országos Főtábla II.-be (12 csapat) lehet bekerülni. A rájátszás három csoportban kerül megrendezésre: piros, fehér és zöld. A döntőbe keresztjátékkal lehet bekerülni, mely kuparendszerben zajlik. Akik nem jutottak be a rájátszásba, azon csapatok regionális szinten folytatják a szezont, melynek lebonyolításáról az MKOSZ dönt. (Bodnár, 2022d)

5.4.6. Fiú Kadett bajnokság

Az Országos bajnokságban harminckét csapat, regionálisban pedig a további nevezettek szerepelhetnek. A kiemelésnél a 2020/2021-es Serdülő és a 2021/2022-es Kadett bajnokság eredményei a mérvadóak. Az Országos Főtábla versenyin selejtezőket játszanak a csapatok, melyre nevezni kell. Ezen megmérettetések alapján alakul ki a Főtábla I és a Főtábla II. Az alapszakasz körmérkőzéses rendszerben zajlik, ez összesen tizennégy mérkőzés az alapszakaszban. A rájátszásban csapatok itt is körmérkőzéses rendszerben játszanak, az alapszakaszban szerzett eredményeik pedig megmaradnak. A további be nem jutott csapatok regionális szinten folytatják a küzdelmet. A döntőbejutásért keresztjátékkal mérkőznek a csapatok. (Bodnár, 2022d)

5.4.7. Fiú Serdülő bajnokság

Az Országos bajnokságban szintén harminckét csapat, a regionálisban pedig a további nevezettek szerepelhetnek. A kiemelés a 2020/ 2021 és a 2021/2022-es Serdülő bajnokság eredményei alapján történik. A helyezések megegyeznek a fentebb említett bajnokságokban megfogalmazott szabályokkal. A bajnokság lebonyolítása Selejtező 1.-el kezdődik, melyen a kiemelési első húsz csapata indulhat. 5 kalap kerül kialakításra, tehát 4-es csoportban kerül lebonyolításra a torna. A Felsőházba a csoportok első két helyezettje kerül, tehát összesen tíz csapat. A Középházba jutásért Selejtező 2. fordulóját rendezik meg. Itt szintén húsz csapat indul, köztük azon csapatok is, akik részt vettek, de nem jutottak tovább az 1. selejtezőből. A rendezés két napos tornarendszerben történik, a bejutottak pedig szintén a csoportok első két helyezettjei, tehát tíz csapat. Ezt követi az alapszakasz:

„Felsőház és Középház: A csapatok erőssorrend alapján kerülnek elosztásra (5-5 csapat). A csapatok öt egy (1) napos forduló alatt, négy (4) csapatos tornákon, oda-visszavágó alapon játszanak.” (Bodnár, 2022d)

Azok a csapatok, akik nem jutottak a fentebb említett csoportokba, vagy eleve csak régiós bajnokságba neveztek, számukra területi csoportokat különítenek el (összesen hatot). Innen tizenkét csapat jut tovább, akik csatlakoznak az Országos Főtáblához.

„Az Országos Főtáblára harminckét (32) csapat jut be. Felsőház „A” és „B” csoportjának 1-5. helyezett csapatai, a Középház „A” és „B” csoportjának 1-5. helyezett csapatai, valamint a hat (6) régió 1-2. helyezett csapatai jutnak be.” (Bodnár, 2022d)

5.4.8. Morgen Ferdinánd Emlékbajnokság

Ezen bajnokságban a NB I.-es (A vagy B) szintű sportszervezetek utánpótlás csapatai szerepelnek. Azon játékosok nevezhetőek, akik 2003. január 1-én vagy utána születtek. A mérkőzéseken három idősebb, vagyis 2002. január 1-én vagy utána született játékos írható a jegyzőkönyvbe. Az alapszakaszban a csapatok a csoporton belül a felnőtt sorsolással egyezően játszanak körmérkőzéses rendszerben. A döntőben résztvevő csapatok:

„Az MFB bajnokság Alapszakaszának 1-4. helyezett csapata és az MFB bajnokság piros csoportjának Alapszakasz 1-2. helyezett csapata, valamint a két Keresztjáték győztes csapata. Nyolc (8) csapat.” (Bodnár, 2022d)

A mérkőzéseket csak NB I-re hitelesített csarnokokban lehet rendezni, az előírt technikai felszerelésekkel.

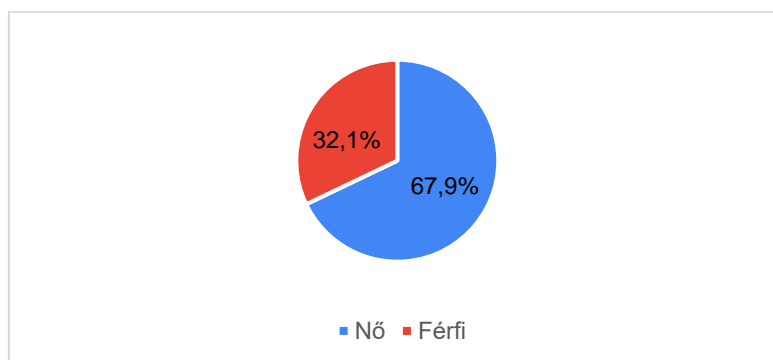
6. A vizsgálat bemutatása

6.1. Vizsgálati anyag és módszer

Szakedolgozatom fő célja a kosárlabda sport utánpótlás programjainak vizsgálata hazánkban. A szakirodalmi áttekintés és a programok megismerése, elemzése után egy primer kutatást végeztem, mellyel a kosárlabda sport hatásait vizsgáltam a 6-12 év közötti gyermekek körében. A Google Forms segítségével végeztem el az online kérdőíves vizsgálatot. Célcsoportom a sportoló gyermekeket nevelő szülők, hiszen a kérdéseimre ők tudják a legrelevánsabb válaszokat adni. A közösségi média és a személyes ismereteim alapján könnyedén sikerült elérnem a szülőket. A kérdőív 2023. 03.26- 2023.04.12. között volt elérhető. Kérdéssoromban összefüggéseket kerestem azzal kapcsolatban, hogy a kosárlabda sportnak pozitív hatásai vannak-e a sportoló gyermekekre nézve. Kutatásom kérdéseinek alapjait a szakirodalmi áttekintésem adta, mely a szakedolgozatom 2. fejezetében olvasható, továbbá a sporttal kapcsolatos egyéni tapasztalataim. A kérdések megfogalmazásánál arra törekedtem, hogy minél egyszerűbbek, érthetőbbek és könnyen megválaszolhatóak legyenek, továbbá a minél egyszerűbb elemzést elősegítve, eldöntendő, illetve lineáris skálával megválaszolhatóak a kérdések. Kérdőívemet összesen 109 fő töltötte ki. A válaszokat Microsoft Excel táblázat kezelő program segítségével elemeztem. A kitöltők között voltak olyan személyek, akik bizonyos kérdésekre nem válaszoltak, így egyes diagramoknál eltérés figyelhető meg a kitöltők számát illetően.

6.2. Eredmények

Kérdőíves megkérdezésemről a következő demográfiai adatokat lehet leolvasni:

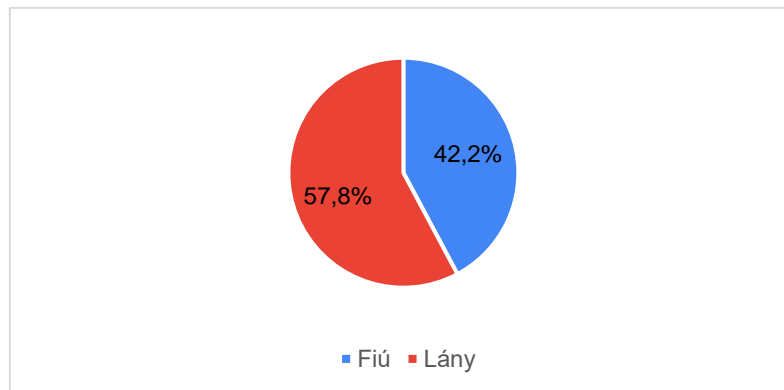

2. ábra: A kitöltők nemek szerinti eloszlása (n=109)

(Forrás: Saját szerkesztés)

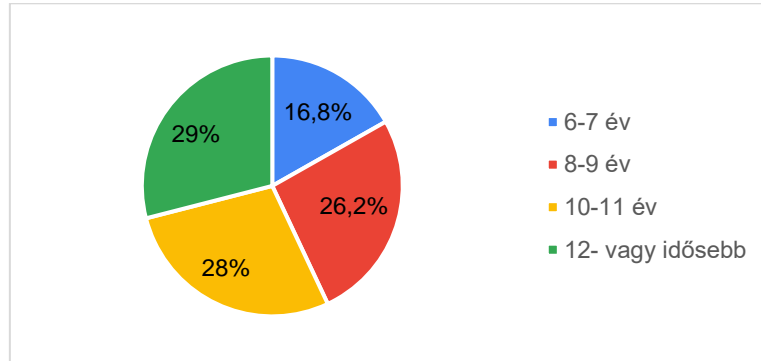
A kérdőívet kitöltők 67,9%-a nő (74 fő), 32,1%-a (35 fő) pedig férfi. Ezen számokból azt a következtetést lehet levonni, hogy a nők, vagyis a sportoló gyermekeket nevelő édesanyák

jobban ismerik gyermekeik tanulmányi, szociális és sporteredményeit, vagy legalábbis a kérdőív kérdéseit több, mint kétharmados többséggel ők választák meg (2. ábra).

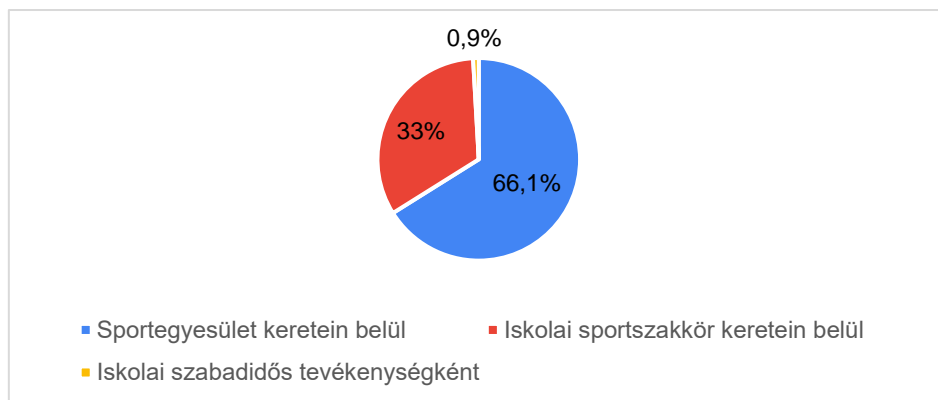
3. ábra: A kiöltők gyermekeinek nemek szerinti eloszlása (n=109)
(Forrás: saját szerkesztés)

A kitöltő szülők gyermekei 57,8%-ban (63 fő) fiúk, 42,2%-ban (46 fő) pedig lányok. Ezen eredmény várható volt számomra, hiszen a kosárlabda sportág a fiúk körében jóval népszerűbb, mint lányoknál. A lányok százalékos aránya viszont rendkívül magas, hiszen a kutatás tervezésénél, sokkal nagyobb arányú válaszokra számítottam a fiú sportolók javára (3. ábra).

4. ábra: A kitöltött szülők gyermekeinek életkorai (n=107)
(Forrás: saját szerkesztés)

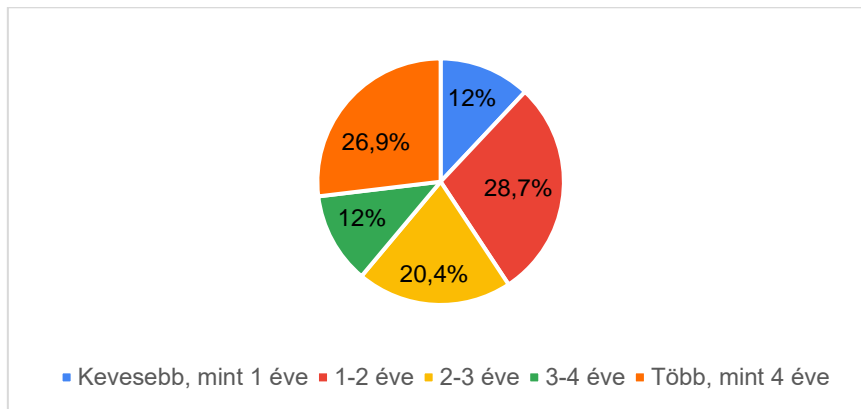
A kitöltők gyermekeinek életkora szinte azonos arányban oszlik el, legtöbben azonban a 12- vagy annál idősebb sportolók 29%-kal (31 fő), őket követik a 10-11 év közöttiek 28%-kal (30 fő), utánuk a 8-9 éves gyermekek 26,2%-kal (28 fő), a legkevesebben pedig a 6-7 év közötti sportolók olvashatók le 16,8%-kal (18 fő). Az eredmények véleményem szerint teljesen reálisak, hiszen kutatásom célcsoportja a 6-12 év közötti gyermekek, de természetesen az ennél idősebb sportolóknál is megfigyelhetők lehetnek a pozitív hatások az aktív kosárlabdázással (4. ábra).

5. ábra: A sporttevékenységen való részvétel lehetőségei (n=109)

(Forrás: saját szerkesztés)

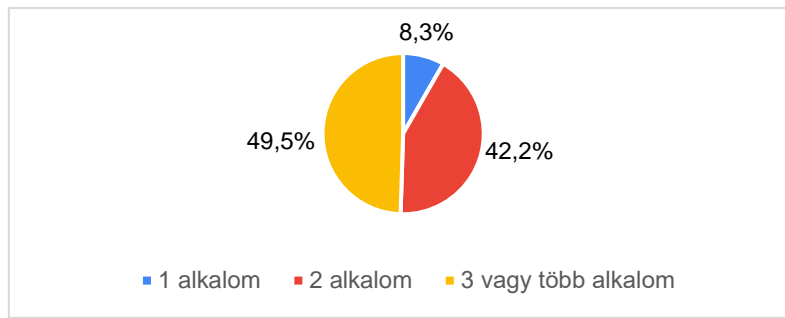
A válaszadók gyermekeinek kétharmada, 66,1%-a (72 fő) sportegyesületek keretein belül folytat sporttevékenységet, 33% (36 fő) iskolai sportszakkör keretein belül jár rendszeres foglalkozásokra, míg csupán 0,9% (1 fő) folytatja iskolai szabadidős tevékenységként a kosárlabdát. Az eredményből kirajzolódik, hogy többségben vannak azon gyermekek, akik ezen sportágat versenyszinten, egyesületi keretek között végzik, ebből pedig levonható az a következtetés, hogy ezen sportolók valamely, az általam elemzett bajnokságban játszanak (5. ábra).

6. ábra: A gyermek rendszeres sporttevékenységének kezdete (n=108)

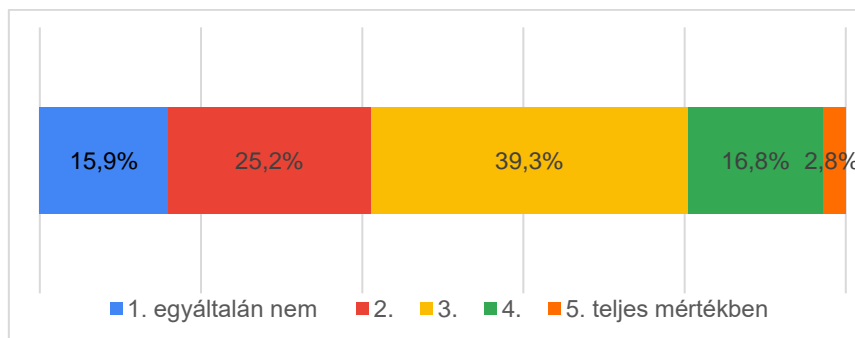
(Forrás: saját szerkesztés)

A következő kérdés arra vonatkozott, hogy a gyermekek mióta járnak rendszeres kosárlabda edzésre. A válaszokból kiderül, hogy a legtöbb, 28,7% (31 fő) 1-2 éve jár edzésekre. Őket követik 26,9%-kal (29 fő) a több, mint 4 éve sportolók, majd utánuk 20,4%-kal (22 fő) a 2-3 éve kosárlabdázók, majd az utolsó helyen, azonos 12%-kal (13-13 fő) a kevesebb, mint 1 éve és a 3-4 éve rendszeresen foglalkozásokra járó tanulók. A válaszok között igen nagymértékű differencia figyelhető meg, hiszen a „kezdő” szintű gyermekektől kezdve, egészen a „rutinosabb”, tapasztaltabb kosárlabdázókig érkeztek be válaszok a szülőktől (6. ábra).

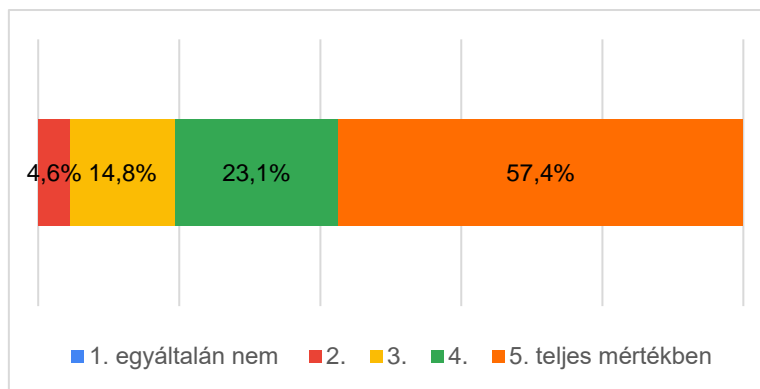
7. ábra: Heti szintű edzések/ szakkörök száma (n=109)
(Forrás: saját szerkesztés)

A heti szintű edzések számát tekintve, első helyen, 49,5%-kal (54 fő) a 3 vagy több alkalom szerepel, második helyen, 42,2%-kal (46 fő) a heti 2 edzés szerepel, majd utolsó helyen, 8,3%-kal (9 fő) a heti 1 foglal helyet. Az eredmény teljesen reálisnak bizonyul, hiszen az 5. és 6. és 7. ábráról is kiderült, hogy többségben vannak a sportegyesületek keretein belül, több éve sportoló gyermekek, akiknek ebből kifolyólag általában legalább heti 2, de inkább 3 vagy több alkalommal van edzésük. Ezen állítást saját tapasztalatomból is alátámasztom, hiszen amíg versenyszintű kosárlabdázó voltam, addig heti 4 tréningen vettem részt (7. ábra).

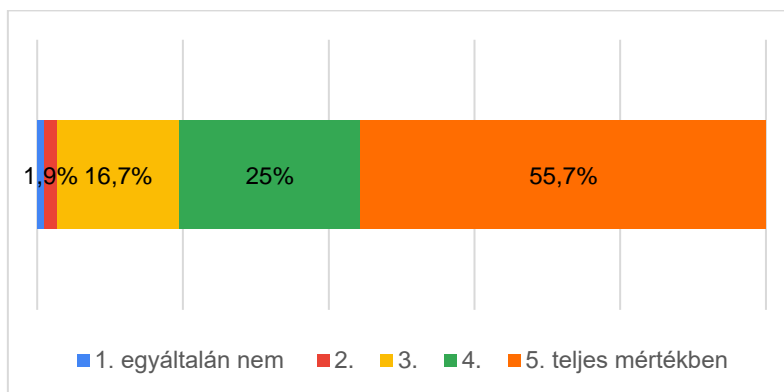
8. ábra: A gyermeknél megfigyelhető fáradékonyság mértéke az edzések hatására (n=107)
(Forrás: saját szerkesztés)

A kitöltők egy 1-5ig terjedő skálán (1-egyáltalán nem, 5- teljes mértékben) válaszoltak a következő kérdésre. Legtöbben, 39,3% (42 fő) a 3-ast jelölte, vagyis gyermekeik részben bizonyulnak fáradékonyabbnak az edzéseket követően. Ezt követi 25,2%-kal (27 fő) a 2-es, majd 16,8%-kal (18 fő) a 4-es, utána 15,9%-kal (17 fő) az 1-es, és legkevesebben az 5-ös jelölték, 2,8% (3 fő). Ezen adatok alapján elmondható, hogy a sportedzések hatására a gyermekek szülei részben egyetértenek a feltett kérdéssel, amely a következő: Az iskola utáni edzések/ szakkörök után fáradékonyabbnak bizonyul gyermeke? (8. ábra).

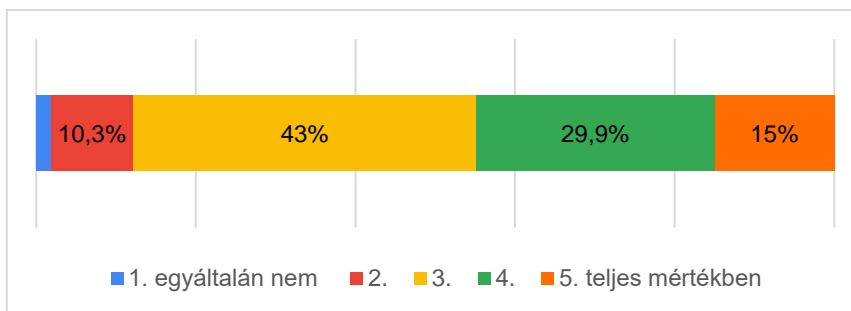
9. ábra: Fejlődés érzékelése a gyermek sporttevékenységében a rendszeres sportolás kezdetétől számítva (n= 108)
(Forrás: saját szerkesztés)

A kitöltők szintén egy Likert-skála alapján készült kérdést válaszoltak meg, mégpedig, hogy érzékelnek-e fejlődést gyermekük sporttevékenységében, mióta rendszeresen sportol. A legtöbben az 5-öst választották 57,4%-kal (62 fő), ezt követte a 4-es 23,1%-kal (25 fő), majd a 3-as 14,8%-kal (16 fő), ezt követően pedig a 2-es 4,6%-os (5 fő) válasszal, az 1-es, vagyis azt, hogy egyáltalán nem érzékel fejlődést, senki nem jelölte. A diagrammból kiolvasható, hogy a szülők nagytöbbsége előrelépést figyel meg gyermeke sportteljesítményében (9. ábra).

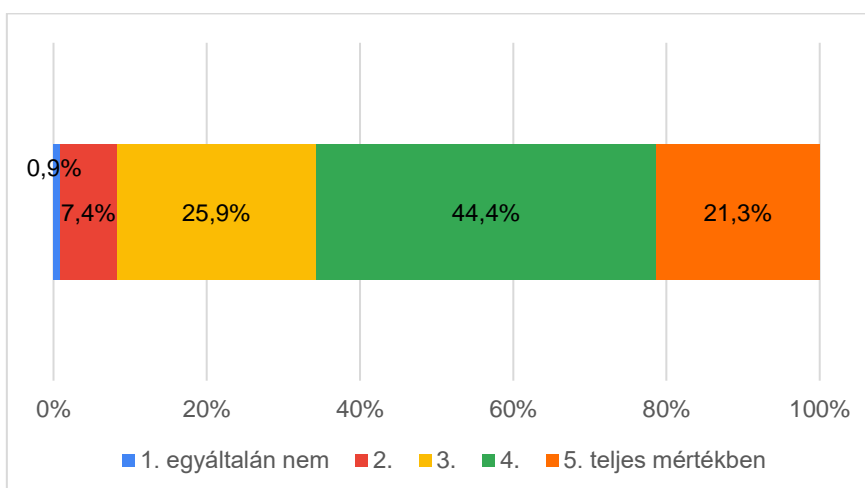
10. ábra: A tanulmányi eredmények fontossága a sport űzése mellett (n=108)
(Forrás: saját szerkesztés)

A válaszadók több, mint fele 55,6%-a (60 fő) úgy gondolja, hogy gyermekének teljes mértékben fontos a sport mellett a kiváló tanulmányi eredmény. A 4-es lehetőséget 25% (27 fő) jelölte, a 3-ast 16,7% (18 fő). A 2-es, vagyis, hogy nem értenek egyet és 1-es választ, vagyis, hogy egyáltalán nem értenek egyet rendkívül kevesen jelölték, előbbit 1,9% (2 fő), míg utóbbit 0,9% (1 fő). A válaszokból azt a következtetést lehet levonni, hogy a gyermekeknek a kiváló sporteredmények mellett rendkívül fontos, hogy a tanulmányi eredményeik is kimagaslóak legyenek (10. ábra).

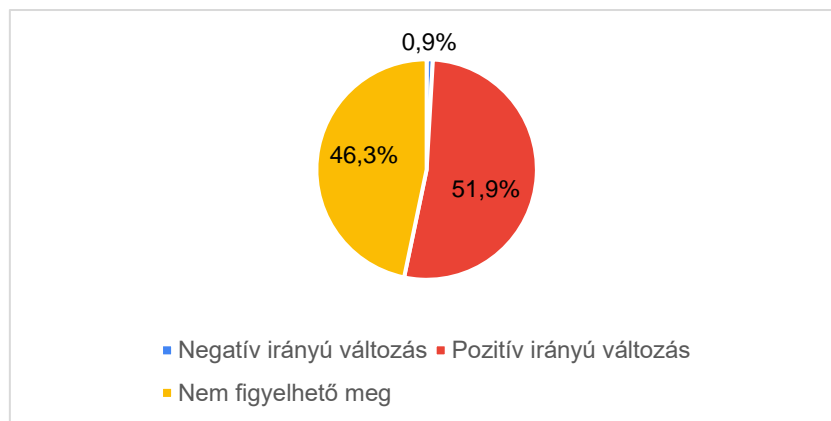
11. ábra: A pozitív irányú változás megfigyelése a gyermek tanulmányi eredményeiben a rendszeres sportolás óta. (n= 107)
(Forrás: saját szerkesztés)

A 10. kérdés esetében a legtöbb válasz a 3-as lehetőségre érkezett 43% (46 fő), vagyis részben figyelnek meg pozitív változást a gyermekük tanulmányi eredményeiben. Ezt követte a 4-es válasz 29,9%-kal (32 fő), majd az 5-ös 15% (16 fő), a 2-es választ 10,3% (11 fő) jelölte, legkevesebb pedig az 1-est választották 1,9%-kal (2 fő). Ezen adatok alapján a konklúzió, hogy a rendszeres sport és a tanulmányi eredmények javulása csak részben van jelen, így szoros összefüggés nem figyelhető meg (11. ábra).

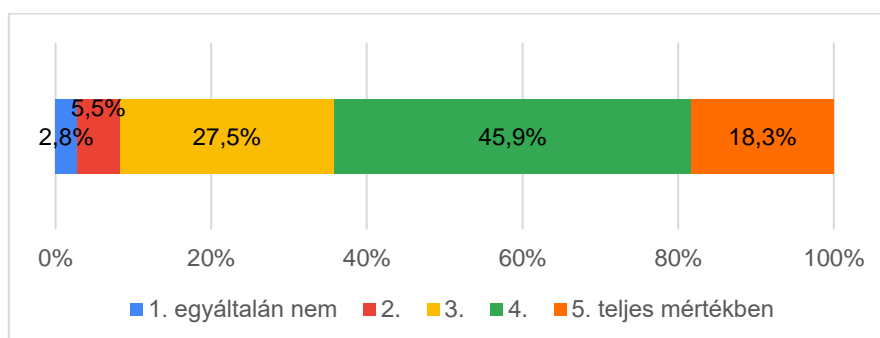
12. ábra: Könnyebb szocializáció megfigyelhető-e az iskolai közegben, mióta a gyermek egy kosárlabda csapat tagja (n=108)
(Forrás: saját szerkesztés)

Az ábráról leolvasható, hogy a legtöbben a 4-as lehetőséget jelölték 44,4%-kal (48 fő), vagyis inkább egyet értenek a feltett kérdéssel, ezt követte a 3-as válasz 25,9%-kal (28 fő), harmadikként a teljes egyetértés 21,3%-kal (23 fő), majd a 2-es 7,4%-kal (8 fő), az egyáltalán nemet pedig csupán 0,9% (1 fő) választotta. Az értékek alapján kiolvasható, hogy válaszadók nagytöbbsége úgy gondolja, hogy gyermeke könnyebben tud beilleszkedni az iskolai közegbe (12. ábra).

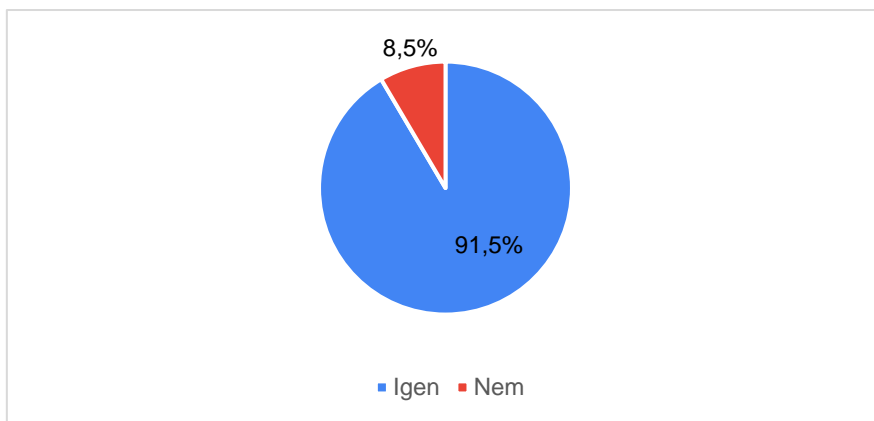
13. ábra: Gyermek magatartásának változása a rendszeres sportolás kezdetét követően (n=108)
(Forrás: saját szerkesztés)

A kitöltők több, mint fele 51,9%-a (56 fő) pozitív irányú változást tapasztalt gyermeke iskolai magatartásában, míg a válaszadók 46,3%-a (50 fő) nem vesz észre semmilyen jellegű alakulást, a legkevesebb visszajelzés, csupán 0,9% (1 fő) vél felfedezni negatív irányút. A beérkezett adatok alapján arra lehet következtetni, hogy a sport javarészt pozitív hatást vált ki a gyermekek magatartásában (13. ábra).

14. ábra: Kudarccal és sikerrel járó helyzetek feldolgozása/kezelése (n=109)
(Forrás: saját szerkesztés)

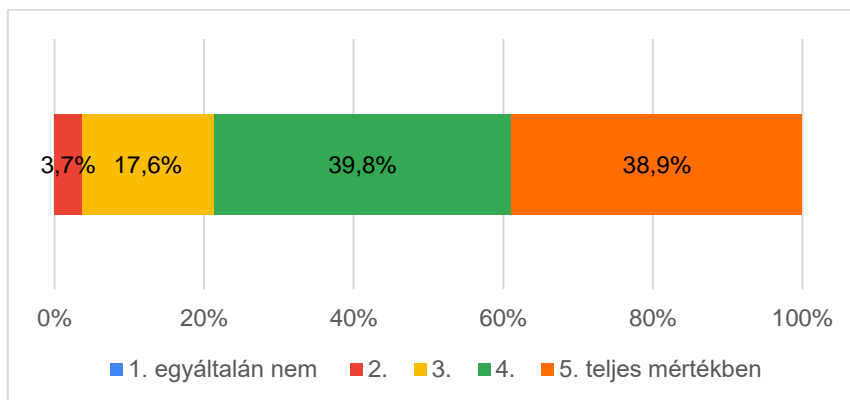
A 14. ábrán láthatjuk, hogy kérdőívet kitöltők 45,9%-a (50 fő) a 4-es számot jelölte, vagyis inkább teljesen úgy véli, hogy gyermeke a kérdéses szituációkat megfelelően tudja feldolgozni/kezelné. A második helyen a részben egyetértők (3-asok) foglalnak helyet 27,5%-kal (30 fő). Az 5-ös válasza viszonylag kevés, 18,3% (20 fő) érkezett. Rendkívül alacsony százalékkal vannak azon szülők, akik nem értenek egyet az feltett kérdéssel, mely a következő: A kudarcral és sikerrel járó helyzeteket gyermeke képes feldolgozni/ kezelni? A 2-est 5,5% (6 fő), míg az 1-est 2,8% (3 fő) jelölte. A diagramból is leolvasható, hogy a kosárlabdázó tanulók ezen nehéz élethelyzeteket többnyire megfelelően képesek kezelni, hiszen a sportnak ez egy rendkívül fontos lételeme (14. ábra).

15. ábra: Edzői elhivatottság gyermekek képzése felé (n=106)

(Forrás: saját szerkesztés)

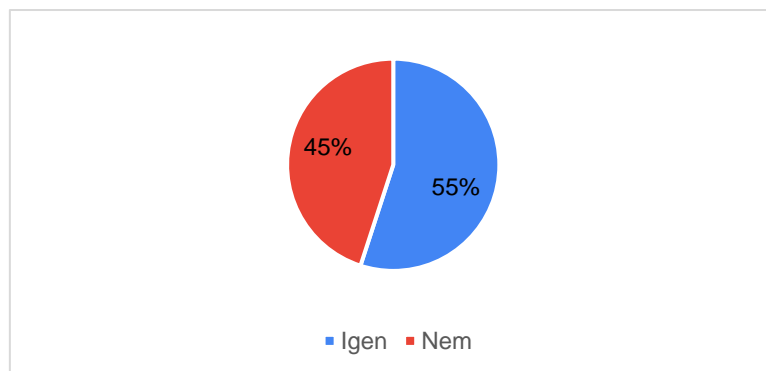
Ahogy 15. ábrán is egyértelműen kirajzolódik, a szülők túlnyomó része, 91,5%-a (97 fő) úgy véli, hogy gyermeke edzője elhivatott a képzést illetően, míg a kitöltők nagyon kis része, mindössze 8,5%-a (9 fő) nem ért egyet az általam feltett kérdéssel. Az adatokból is látszik, hogy a szülők, mint külső szemlélők is úgy érzik, hogy a gyermeküket edző személy elszánt, így elmondható, hogy a trénerek nagy részének rendkívül fontos a gyermekek megfelelő szintű oktatása (15. ábra).

16. ábra: Gyermekek elkötelezettsége a kosárlabda sport felé (n=108)

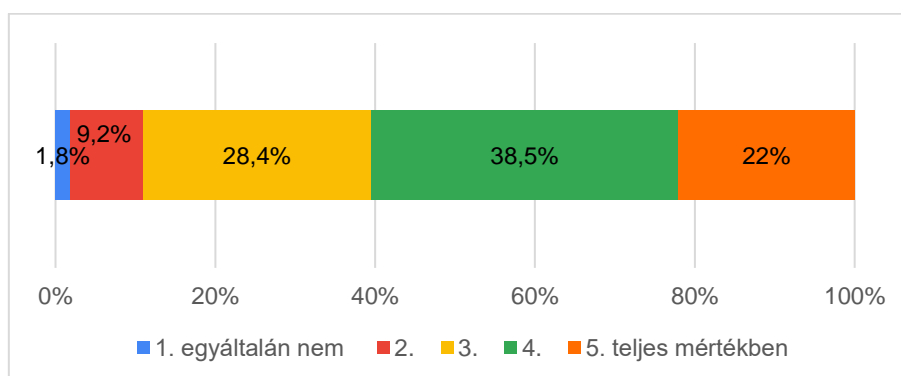
(Forrás: saját szerkesztés)

A kitöltők között a legtöbb válasz a 4-es lehetőségre érkezett, 39,8% (43 fő), ezt követte az 5-ös válasz, melyre 38,9% (42 fő) szavazott. A részben igaznak vélt állításra, vagyis a 3-asra 17,6% (19 fő) voksolt, a szinte egyet nem értők aránya igen csekély, csupán 3,7% (4 fő). Egyáltalán nemet pedig senki nem jelölt. A következtetés ezen eredmények szerint, hogy a kosárlabdázó gyermekek több, túlnyomó része teljesen elhivatott a sportág felé szüleik véleménye szerint (16. ábra).

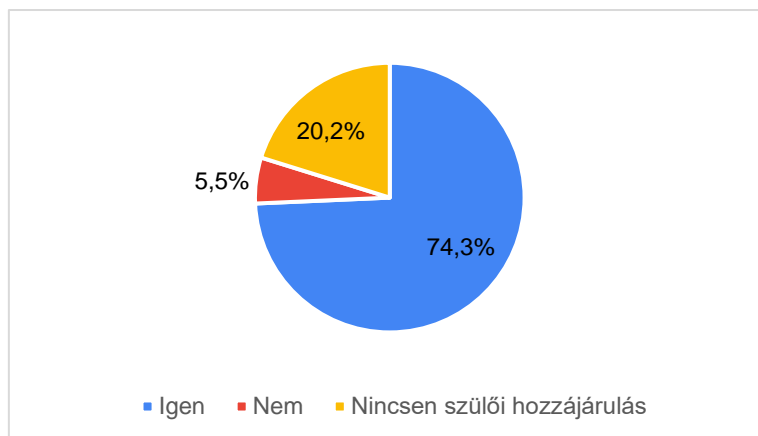
17. ábra: A gyermek a jövőben profi kosárlabdázó szeretne lenni (n=109)
(Forrás: saját szerkesztés)

A beérkezett válaszok aránya megoszlik, többen azonban úgy vélik, 55% (60 fő), hogy gyermekük a jövőben kosárlabdázó szeretne lenni, míg ezzel szemben a válaszadók 45%-a (49) szerint nem ez a célja a jövőt illetően. Az értékek alapján elmondható, hogy ezen kérdés szinte teljes mértékben eloszlik a szülők között, hiszen sok gyermek csupán csak hobbi szinten űzi, míg többen komoly távolabbi célokat fogalmazznak meg a kosárlabdázással kapcsolatban (17. ábra).

18. ábra: A kimagasló minőségi sportfelszerelések biztosításának fontossága (n=109)
(Forrás: saját szerkesztés)

A legtöbb válasz a 4-es számú lehetőségre érkezett 38,5% (42 fő), vagyis a gyermekeknek fontos a kimagasló sportfelszerelések megléte. 28,4% (30 fő) csak részben ért egyet a kérdéssel, míg 22% (24 fő) teljes mértékben elismeri. A 2-es választ 9,2% (10 fő) választotta, míg csupán 1,8% (2 fő) gondolta úgy, hogy gyermekének egyáltalán nem fontos. A válaszok alapján azt a megállapítást lehet tenni, hogy a sportoló gyermekek fontosnak tartják, hogy minőségi sporteszközök legyenek megteremtve számukra (18. ábra).

19. ábra: A szülők megfelelőnek tartják-e a havi szintű szülői hozzájárulás összegét (n=109)
(Forrás: saját szerkesztés)

A kitöltők 74,3%-a (81 fő) megfelelőnek tartja a befizetni szükséges összeget, míg ezzel szemben 5,5% (6 fő) úgy gondolja, hogy ezen összeg nem optimális. 20,2% (22 fő) pedig arra a lehetőségre adta le a választ, hogy nincsen ilyen jellegű fizetési kötelezettsége. Az adatokból tisztán kirajzolódik, hogy a szülők túlnyomó részének nincsen problémája a fizetendő összeget illetően (19. ábra).

Összefoglalás

Szakedolgozatom fő célja az utánpótlás programok bemutatása a magyar kosárlabda sportban. Ezen témához kapcsolódott a kutató munkám, mellyel a kosárlabda sport hatását kívántam felmérni a 6-12 év közötti gyermekek körében. Dolgozatomban a témához kapcsolódó szakirodalmak feldolgozását követően, a kosárlabda sport kialakulásától kezdve kezdtem el a kutatást. A sport amerikai, nemzetközi, majd európai történetének vizsgálata után következett a magyar kosárlabdázás történetének felkutatása. Munkámban részletesen elemzésre került a hazai sportélet fejlődése, a magyar válogatott sikerei. Különálló egységként részleteztem a sport szabályainak fejlődését, ezen belül a 13 alapszabályt, a 1932-ben íródott szabálykönyvet is. Következő kisebb része a munkámnak a sport technikai elemeinek változásai, azon belül is a játékosposztok alakulása, a zsákolások és cselezések fejlődése. Ezen fejezetek után a Magyar Utánpótlás Programok elemzését végeztem. Mivel kutatómunkám célcsoportja a 6-12 év közötti egyének, ezért az elemzésem középpontjában a következők álltak: a Kosárpalánta program, a Kenguru és Gyermekek bajnokság és a Dobja a kosárba! program. Ezek részletes vizsgálatával igyekeztem minél mélyebben megismerni a magyar kosárlabda utánpótlás nevelésének felépítését, működését, versenyeztetési lehetőségeit. Az említett programok mellett egy kevésbé részletes, de átfogó elemzést végeztem a további, magasabb korosztályú utánpótlás bajnokságokról.

Mindezeket követően hozzáálltam egy kérdőíves kutatáshoz, melynek eredményeit a dolgozatban található diagrammok segítségével sikerült elemeznem. A következtetéseimet minden ábra alatt foglaltam össze. A kérdőívtől egy pozitív eredményt vártam, vagyis, hogy a kosárlabda sport pozitív hatással van a 6-12 év közötti gyermekekre. A szülők válaszai és a kapott eredmények mind alátámasztották az általam várt pozitív végeredményt, vagyis egyértelműen megfigyelhető a sport kedvező élettani és szociális hatása a 6-12 év közötti gyermekek körében.

Ábrajegyzék:

1. ábra: A sport értékrendszere (Rétsági-H. Ekler, 2011:11).....	8
2. ábra: A kitöltők nemek szerinti eloszlása (n=109)	43
3. ábra: A kiöltők gyermekeinek nemek szerinti eloszlása (n=109).....	44
4. ábra: A kitöltött szülők gyermekeinek életkorai (n=107).....	44
5. ábra: A sporttevékenységen való részvétel lehetőségei (n=109).....	45
6. ábra: A gyermek rendszeres sporttevékenységének kezdete (n=108)	45
7. ábra: Heti szintű edzések/ szakkörök száma (n=109)	46
8. ábra: A gyermeknél megfigyelhető fáradékonyság mértéke az edzések hatására (n=107).....	46
9. ábra: Fejlődés érzékelése a gyermek sporttevékenységében a rendszeres sportolás kezdetétől számítva (n= 108)	47
10. ábra: A tanulmányi eredmények fontossága a sport űzése mellett (n=108)	47
11. ábra: A pozitív irányú változás megfigyelése a gyermek tanulmányi eredményeiben a rendszeres sportolás óta. (n= 107).....	48
12. ábra: Könnyebb szocializáció megfigyelhető-e az iskolai közegben, mióta a gyermek egy kosárlabda csapat tagja (n=108)	48
13. ábra: Gyermek magatartásának változása a rendszeres sportolás kezdetét követően (n=108).....	49
14. ábra: Kudarccal és sikerrel járó helyzetek feldolgozása/kezelése (n=109)	49
15. ábra: Edzői elhivatottság gyermekek képzése felé (n=106).....	50
16. ábra: Gyermek elkötelezettsége a kosárlabda sport felé (n=108)	50
17. ábra: A gyermek a jövőben profi kosárlabdázó szeretne lenni (n=109)	51
18. ábra: A kimagasló minőségi sportfelszerelések biztosításának fontossága (n=109) ..	51
19. ábra: A szülők megfelelőnek tartják-e a havi szintű szülői hozzájárulás összegét (n=109).....	52

Táblázatjegyzék:

1. táblázat: Az 5 és 7 évesek mozgásfejlettsége (Nádori, 2011: 46.)	10
---	----

Irodalomjegyzék

Szakirodalom:

- Árpádffy Jenő (1928). *A sport enciklopédiája I-II*. Enciklopédia Rt. Budapest.
- Bíróné Nagy E. (1994). *Sportpedagógia*. Sportkiadó, Budapest.
- Bodnár Péter László (2019). *Magyar kosárlabda versenyszabályok*. MKOSZ. Budapest.
- Bodnár Péter László (2022a). *Magyar Kosárlabda Versenyszabályok*. MKOSZ. Budapest
- Bodnár Péter László (2022b). *MAGYARORSZÁG KENGURU ÉS GYERMEK BAJNOKSÁG VERSENYKIÍRÁSA 2022/2023*. MKOSZ. Budapest
- Bodnár Péter László (2022c). *MAGYARORSZÁG KOSÁRPALÁNTA BAJNOKSÁGÁNAK VERSENYKIÍRÁSA 2022/2023*. MKOSZ. Budapest
- Bodnár Péter László (2022d). *MAGYARORSZÁG NEMZETI UTÁNPÓTLÁS BAJNOKSÁGAINAK VERSENYKIÍRÁSA 2022/2023*. MKOSZ. Budapest
- Budavári Ágota (2007). *Sportpszichológia*. Medicina Könyvkiadó Zrt. Budapest.
- Bucher, Walter (sorozatszerk.) és Vary, Peter (szerk.) (2001). *1006 kosárlabda játék is gyakorlat*. Dialóg Campus. Budapest.
- Dr. Bácsalmási László és Hajdú Péter (1998). *Angol-magyar, magyar-angol kosárlabda szakszótár*. Budapest.
- Dr. Frenkl Róbert (1978). *Sportegészségtan*. Testnevelési Főiskola Továbbképző Intézet. Budapest
- Ford.: Dr. Misányi Ottó, dr. Bakos Gábor és Rózsa László. (1933). *A Nemzetközi Kosárlabda Szövetség Játékszabályai*. Budapest.
- Dr. Ránky Mátyás (1999). *Játék a kosárlabda- A kosárlabda játék*. Pauz-Westermann Könyvkiadó Kft. Celldömölk.
- Krzyzewski, Mike és T. Philips, Donald, Sterbenz László (ford.) (2022). *Vezetni szívvel-lélekkel*. Emberi Erőforrások Minisztériuma. Budapest.
- Nádori László (2005). *Edzés, versenyzés címszavakban*. Dialóg Campus kiadó. Budapest.
- Nádori László (1986). *Sportlexikon L-Z*. Sport Kiadó. Budapest.
- Pavlik Gábor (2013). *Élettan- Sportélettan*. Medicina Könyvkiadó Zrt. Budapest.

Rátgéber László (2014). *Új informatikai, adatelemzési módszerek alkalmazása és akardiovaszkuláris reaktivitást jellemző paraméterek vizsgálata kosárlabdázók fizikai terhelése során*. Pécs.

Rétsági Erzsébet, H. Ekler Judit, Nádori László, Woth Péter, Gáspár Mihály, Gáldi Gábor, Szegerné Dancs Henriette (2011). *Sportelméleti ismeretek*. Dialóg Campus Kiadó

Tursics Sándor (2011). *Az én kosárlabdám, avagy fordítva ülök a lovon*. Pannon kultúra. Budapest.

Umminger, Walter (1992). *A sport krónikája*. Officina Nova. Budapest

Zsolnay Gyöngyi (2013). *Dobd a kosárba!* Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetsége. Budapest.

Interneten található irodalmak:

Horváth Elemér (2002). A kosárlabdázás krónikája:

http://users.atw.hu/brsebasketball/downloads/Horvath_Elemer_-_A_kosarlabdazas_kronikaja.pdf

Dobor Dezső: Akik a bölcsőt ringatták:

http://www.kosarlabdamuzeum.hu/bolcso_19121942/#azalagsortolabalteremigavagyhogynertpolgarjogotitthonakosarlabdanaknevezettjatek

A kosárlabda sportág története: https://hunbasket.hu/mkosz/kosarlabda_tortenete

Az MKOSZ története: https://hunbasket.hu/mkosz/mkosz_tortenete

Dr. James Naismith's Original 13 Rules of Basketball: <https://www.usab.com/history/dr-james-naismiths-original-13-rules-of-basketball.aspx>

A kosárlabdázás története 3.: [A kosárlabdázás története 3. - MKOSZ \(hunbasket.hu\)](http://hunbasket.hu)

Amikor kinyírták a zsákolást a kosárlabdában: [Index - Sport - Amikor kinyírták a zsákolást a kosárlabdában](#)

Kosárpalánta: [KOSÁRPALÁNTA \(kosarpalanta.hu\)](http://kosarpalanta.hu)

Kosárpalánta kerettanterv 1-4. évfolyam számára:

https://kerettanterv.oh.gov.hu/07_melleklet_miniszter/k1_07_egyeb/7.32_kosarpalanta_1-4.doc

Kosárpalánta versenyfeladatok 2022-23: [55283 Kosarpalanta Versenyfeladatok 2223 V.pdf](#)
(hunbasket.hu)

Együttműködési megállapodás: https://drive.google.com/file/d/1RYGas-gSs05lzeoDhigQG-JSPLMILES/view?usp=share_link

Melléklet:

1. melléklet: A kérdőíves megkérdezés kérdései

Az Ön neme?

- Férfi
- Nő

Gyermek neme?

- Fiú
- Lány

Gyermek életkora?

- 6-7 év
- 8-9 év
- 10-11 év
- 12- vagy idősebb

Sportegyesület vagy iskolai sportszakkör keretein belül folytatja gyermeke a sporttevékenységet?

- Sportegyesület keretein belül
- Iskolai sportszakkör keretein belül
- Iskolai szabadidős tevékenységként

Gyermeke mióta jár rendszeres kosárlabda edzésre?

- Kevesebb, mint 1 éve
- 1-2 éve
- 2-3 éve
- 3-4 éve
- Több, mint 4 éve

Egy héten hány alkalommal van gyermekének kosárlabda edzése/ szakköre?

- 1 alkalommal
- 2 alkalommal
- 3 vagy több alkalommal

Az iskola utáni edzések/ szakkörök után fáradékonyabbnak bizonyul gyermeke?

- 1- egyáltalán nem
- 2
- 3
- 4
- 5- teljes mértékben

Ön, mint szülő érzei fejlődést gyermeke sporttevékenységében mióta rendszerességgel jár edzésekre/ szakkörökre?

- 1- egyáltalán nem
- 2
- 3
- 4
- 5- teljes mértékben

A sporteredmények mellett fontos gyermeke számára, hogy a tanulmányi eredményei is kiválóak legyenek?

- 1- egyáltalán nem
- 2
- 3
- 4
- 5- teljes mértékben

A kosárlabda sport űzése óta megfigyelhető pozitív változás a gyermek tanulmányi eredményeit tekintve?

- 1- egyáltalán nem
- 2
- 3
- 4
- 5- teljes mértékben

Mióta gyermeke egy kosárlabda csapat tagja, azóta az iskolai közegben is könnyebben szocializálódik?

- 1- egyáltalán nem
- 2
- 3
- 4
- 5- teljes mértékben

Gyermeke iskolai magatartásában megfigyelhető változás a rendszeres sportolás megkezdése óta?

- Negatív irányú változás
- Pozitív irányú
- Nem figyelhető meg változás

A kudarcral és sikerrel járó helyzeteket gyermeke képes feldolgozni/ kezelni?

- 1- egyáltalán nem
- 2
- 3
- 4
- 5- teljes mértékben

Az edző elhivatott a gyermekek képzésével kapcsolatban?

- Igen
- Nem

Gyermeke elkötelezett a sportág felé?

- 1- egyáltalán nem
- 2
- 3
- 4
- 5- teljes mértékben

Gyermeke elkötelezett a sportág felé?

- 1- egyáltalán nem
- 2
- 3
- 4
- 5- teljes mértékben

Gyermeke fontosnak tartja, hogy számára kimagasló minőségű sportfelszerelések legyenek biztosítva?

- 1- egyáltalán nem
- 2
- 3
- 4
- 5- teljes mértékben

Megfelelőnek tartja a rendszerességgel fizetett szülői hozzájárulás összegét? (amennyiben van ilyen)

- Igen
- Nem
- Nincsen szülői hozzájárulás

2. melléklet: Eredetiségi, hozzáférési és szellemi tulajdonkezelési nyilatkozat

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Pöttendi-Putnoki Rita
A Hallgató Neptun kódja: QDITMI
A dolgozat címe: Utánpótlás programok bemutatása a magyar kosárlabda sportban
A megjelenés éve: 2023
A konzulens tanszék neve: Szakdidaktikai tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe.

Kelt: Kaposvár, 2023 év 04. hó 29. nap

Pöttendi-Putnoki Rita
Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.

3. Melléklet: Konzultációs nyilatkozat

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Cím: 7400 Kaposvár, Guba S. u. 40.
Tel.: +36-82/505-800
Honlap: <https://uni-mate.hu>

NYILATKOZAT

Alulírott _____ Pöttendi-Putnoki Rita _____, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, _____ Kaposvári _____ Campus, _____ Tanító _____ szak nappali/levelező tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem

Kelt: __Kaposvár, 2023_____ év _____ 04.____ hó ____ 29.____ nap

Pöttendi-Putnoki Rita
Hallgató

KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

Pöttendi-Putnoki Rita (hallgató Neptun azonosítója: QDITMI) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: 2023. év 04. hó 24. nap

Dr. Kiss Zoltán
Belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.